

ÍNDIX

ÍNDIX	pàg. 1
1. INTRODUCCIÓ	
1.1. Motivacions.....	pàg. 3
1.2. Explicació del tema	pàg. 3
1.3. Objectius i hipòtesi	pàg. 4
1.4. Procés i dificultats.....	pàg. 4
2. QUÈ ÉS UNA CRISI?	
2.1. Concepte de crisi	pàg. 5
2.2. Crisis anteriors	
2.2.1. La crisi del 1929	pàg. 5
2.2.2. Altres crisis.....	pàg. 6
3. SITUACIÓ ECONÒMICA FINS AL 2007	
3.1. En l'àmbit mundial	pàg. 9
3.2. En l'àmbit dels Estats Units.....	pàg. 9
3.3. En l'àmbit d'Espanya	pàg. 11
3.4. En l'àmbit de Catalunya	pàg. 11
4. SITUACIÓ ECONÒMICA GENERAL A PARTIR DEL 2007	
4.1. L'esclat de la crisi.....	pàg. 12
4.2. El contagi.....	pàg. 13
4.3. Reaccions polítiques generals	
4.3.1. Al món	pàg. 13
4.3.2. Als Estats Units	pàg. 14
4.3.3. A la Unió Europea	pàg. 15
4.4. Conseqüències generals.....	pàg. 16
5. SITUACIÓ ECONÒMICA A ESPANYA A PARTIR DEL 2007 ...	pàg. 17
5.1. Comparació amb Suècia.....	pàg. 21

6. SITUACIÓ ECONÒMICA A CATALUNYA A PARTIR DEL 2007.....	pàg. 21
7. CRISI A SOLSONA	
7.1. Antecedents.....	pàg. 23
7.2. Evolució de la crisi.....	pàg. 24
7.3. Reaccions polítiques	pàg. 25
7.4. Situació del teixit econòmic i productiu del municipi	
7.4.1. Sector primari	pàg. 28
7.4.2. Sector industrial	pàg. 28
7.4.3. Construcció.....	pàg. 33
7.4.4. Sector terciari	
7.4.4.1. Serveis bancaris.....	pàg. 36
7.4.4.2. Comerç.....	pàg. 37
7.4.4.3. Serveis de transport.....	pàg. 38
7.4.4.4. Serveis judicials.....	pàg. 39
7.4.4.5. Turisme i oci.....	pàg. 39
7.4.4.6. Serveis de reparació i venda de vehicles.....	pàg. 42
7.4.4.7. Serveis de bellesa.....	pàg. 42
7.4.4.8. Serveis de treball temporal.....	pàg. 42
7.4.4.9. Serveis relacionats amb l'esport.....	pàg. 42
7.4.4.10. Organismes i entitats.....	pàg. 43
7.4.4.11. Educació.....	pàg. 45
7.5. La població de Solsona.....	pàg. 47
8. PERSPECTIVES GENERALS DE FUTUR	pàg. 47
9. PERSPECTIVES DE FUTUR A SOLSONA	pàg. 48
10. CONCLUSIONS I PROPOSTES DE MILLORA	pàg. 49
11. AGRAÏMENTS.....	pàg. 51
12. BIBLIOGRÀFIA.....	pàg. 52

ANNEX

CD

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Motivacions

La paraula *crisi* es troba present en moltes converses quotidianes i en molts mitjans de comunicació, com per exemple, la ràdio, la televisió o els diaris, des de fa molt de temps. És un fenomen que ha causat un daltabaix en la societat en general, i fins i tot, moltes persones ja s'han acostumat a conèixer-hi, encara que la gran majoria el relacioni amb un context negatiu i alarmant.

D'aquesta manera, vaig pensar que seria molt interessant centrar el meu treball de recerca en un tema d'actualitat i d'interès general com la crisi. D'una banda, aquest treball em podria servir per ampliar els meus coneixements en l'àmbit de la macroeconomia, ja que aquesta temàtica està estretament relacionada amb els estudis que m'agradaria cursar en acabar el batxillerat i, d'altra banda, aquesta recerca em serviria per a conèixer la problemàtica econòmica i social que comporta aquest fenomen en la meua ciutat, Solsona.

1.2. Explicació del tema

Aquest treball de recerca està enfocat en la crisi, un fenomen econòmic d'actualitat que, com ja he dit abans, afecta en molts àmbits tant socials com econòmics i que fa plantejar algunes qüestions que es troben respostes al llarg del treball, com per exemple:

- ❑ Què o qui ens ha portat a aquesta situació econòmica actual?
- ❑ Quines actituds estan adoptant els governs i les institucions internacionals davant la crisi?
- ❑ En quina situació es troba actualment Espanya?
- ❑ Quins efectes està comportant la crisi a la ciutat de Solsona?
- ❑ Com es troba el teixit empresarial de Solsona en l'actualitat?
- ❑ Què cal fer per a sortir d'aquesta recessió econòmica?

Al començament del treball, faig una breu introducció sobre el concepte de crisi i comento algunes crisis anteriors. Després, explico la situació econòmica fins al 2007 en diferents àmbits com el mundial o l'espanyol i també comento de forma resumida la trajectòria de la crisi.

A més, dedico un apartat a Espanya i un altre a Catalunya per tal d'explicar amb més detall les actuacions que s'estan duent a terme i els efectes que s'hi estan produint.

Finalment, a l'última part del treball exposo la situació actual de Solsona recollint les actuacions de diferents entitats de la ciutat i les possibles solucions que donen.

1.3. Objectius i hipòtesi

Els objectius que m'he proposat a l'hora de triar aquest treball han estat els següents:

- √ Aprofundir en un tema d'actualitat mai viscut per la meva generació i centrat en un espai molt pròxim.
- √ Aprendre a utilitzar com a font d'informació les eines estadístiques.
- √ Demostrar la hipòtesi "Solsona està molt afectada socialment i econòmicament per la crisi".
- √ Investigar i copsar els efectes i les sensacions que la crisi està provocant a Solsona, que és la meva ciutat.

1.4. Procés i dificultats

Per a començar, havia d'esbrinar què havia passat i què estava succeint en diferents àmbits com la Unió Europea i Espanya, entres altres. Per a fer-ho vaig llegir uns quants llibres, com per exemple, *No m'ho crec* de Joan Majó i també vaig buscar en altres fonts com Internet, revistes i diaris.

Un cop ho vaig conèixer, vaig començar a recollir informació sobre Solsona, però en ser una temàtica tan actual i dinàmica, no s'havia realitzat prèviament cap tesi ni investigació. És per aquest motiu que vaig iniciar jo mateixa una recerca mitjançant la realització d'enquestes i entrevistes.

A més, a partir d'aquesta recerca podia conèixer en primera persona les sensacions i situacions que vivien els solsonins en aquell moment enmig d'un context de crisi.

Finalment, per complementar aquesta recerca vaig llegir alguns articles que s'havien publicat en la revista local i en alguns anuaris socioeconòmics.

Pel que fa a les dificultats, en un principi em pensava que alguns organismes o persones no hi col·laborarien, però per sort he rebut el suport i l'ajuda de molts ciutadans i entitats, ja que m'han ofert en tot moment informació i m'han rebut molt obertament.

Jo diria que la dificultat més important que he tingut en la realització del treball ha estat la col·laboració dels solsonins a l'hora de respondre les enquestes sobre la crisi, ja que en ser un tema una mica sensible hi havia una certa recança a l'hora de participar-hi, ja que sovint molts ciutadans no els agradava parlar obertament sobre la seva pròpia situació econòmica.

2. QUÈ ÉS UNA CRISI?

2.1. Concepte de crisi

Des del punt de vista etimològic, la paraula *crisi* prové del mot grec “krinein” que significa “escollir, distingir”.¹ Inicialment aquest mot s'utilitzava en el camp de la ciència per designar processos terapèutics com *happy crisis* (crisi feliç), però progressivament va anar adquirint altres connotacions.²

És per això que actualment es fa servir la paraula *crisi* en el món de l'economia per referir-se a l'etapa que es caracteritza per la davallada llarga i significativa de l'activitat productiva d'una regió o país.³

Malgrat tot, encara es pot observar una certa relació entre les dues accepcions de la paraula, ja que en aquest cas el malalt és el teixit econòmic. D'aquesta manera, cal que els agents econòmics que ho pateixin canviïn la seva forma d'actuar i comencin a decidir el que volen fer i a canviar la seva actitud per a ser més creatius i competitius.

Així, resumidament la paraula *crisi* té dues accepcions ben diferents que s'inclouen dins el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans:

“1. *f* [MD] Canvi brusc, favorable o advers, en el transcurs d'una malaltia.”

“2. *f* [LC] [ECT] [PO] Fase circumstancialment difícil que travessa una persona, una empresa, una indústria, un govern, etc.”⁴

2.2. Crisis anteriors

Hi ha hagut diverses crisis al llarg dels segles XX i XXI, però una de les més destacades ha estat la Crisi del 1929.

2.2.1. La Crisi del 1929

A partir del 1925 l'economia nord-americana va experimentar un període de fort creixement conegut com *Els feliços anys 20*, impulsat per la incorporació de millores tècniques (cadena de muntatge, millores energètiques, noves formes d'organització del treball, etc.) en diversos sectors econòmics com el de l'automoció i també per la generalització d'alguns productes com els electrodomèstics i l'automòbil. Com a

¹ PIGEM, Jordi: *Bona crisi. Cap a un món postmaterialista* – Pàg. 15.

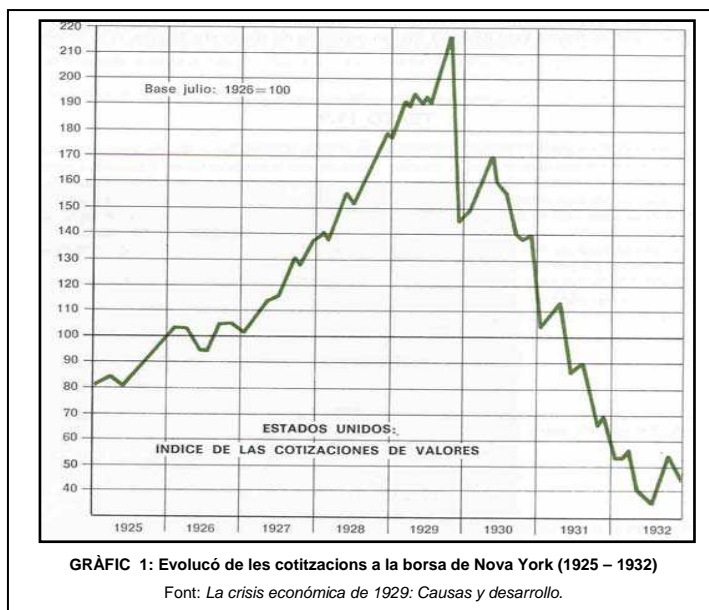
² PIGEM, Jordi: *Bona crisi. Cap a un món postmaterialista* – Pàg. 17

³ <http://www.bcv.org.ve/c1/abceconomico.asp> (12-12-2009)

⁴ Definició literal de la paraula *crisi* segons el diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans.

conseqüència, es va produir un increment de la productivitat i un augment exagerat de la producció (superproducció). Així, aquesta producció que no podia ser absorbida pel mercat i l'especulació a l'hora d'invertir en borsa van esdevenir les causes de la crisi.⁵

D'aquesta manera, a partir del setembre de 1929 va començar una tendència a la baixa de les cotitzacions a borsa, que va culminar el 24 d'octubre del 1929, conegut amb el nom de *Dijous Negre*, en què es va produir la fallida del mercat de valors de Nova York. Aquesta fallida va afectar el sistema econòmic tant del país com de la resta del món.⁶

Així, al 1933 per a reactivar l'economia el president dels Estats Units, Franklin D. Roosevelt, va dur a terme un programa de reactivació econòmica anomenat *New Deal*, que consistia en un conjunt de mesures econòmiques aplicant les teories keynesianes, que fins aleshores eren impensables, ja que es defensava que el mercat s'havia de regular per ell

mateix. Algunes mesures més importants foren la creació d'ocupació mitjançant l'obra pública (construcció de pantans, carreteres, escoles, etc.) i l'establiment d'un salari mínim per a mantenir el poder adquisitiu dels obrers⁷ amb l'objectiu de pal·liar els efectes de la Gran Depressió que s'havia produït.

Malgrat tot, l'economia dels Estats Units no es va recuperar fins al 1939 amb la Segona Guerra Mundial quan amb la demanda de producció militar es van reduir les taxes d'atur i es va tornar a iniciar un creixement.⁸

2.2.2. Altres crisis

A banda de la Crisi del 1929, també se n'han produït altres al llarg de la història com:

⁵ ARÓSTEGUI, J [et al]: *Història de Món Contemporani* – Pàg. 160 - 161

⁶ <http://bachiller.sabuco.com/historia/crisis29.pdf> (12-12-2009)

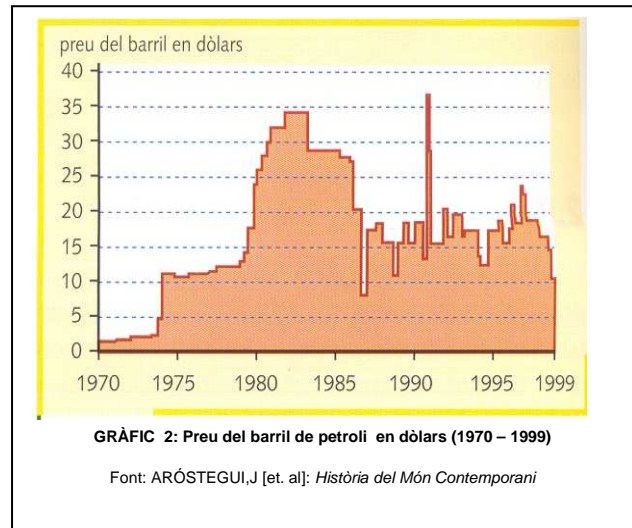
⁷ [http://portales.educared.net/wikiEducared/index.php?title=Las respuestas a la crisis. El New Deal.](http://portales.educared.net/wikiEducared/index.php?title=Las_respuestas_a_la_crisis._El_New_Deal.) (24-12-2009)

⁸ http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/business/newsid_6965000/6965142.stm (12-12-2009)

◆ La Crisi del petroli de 1973

Aquesta crisi es va iniciar arran de l'atac que Egipte i Síria van protagonitzar amb el suport d'altres països islàmics contra Israel. Així, com a contrapartida Israel va rebre el suport dels Estats Units i de manera indirecta de l'Europa Occidental.⁹

Davant aquesta ràpida actuació, els països àrabs que estaven integrats en un organisme anomenat OPEP¹⁰ van decidir començar a augmentar els preus del petroli i reduir dràsticament la seva producció, fet que va produir dures conseqüències com l'augment de la inflació, l'encariment dels productes finals i la disminució del

consum arreu del món, sobretot en aquells països més desenvolupats.¹¹

Un dels efectes més importants a curt termini que va comportar la Crisi del 1973 va ser la implantació del neoliberalisme, que era la teoria econòmica contrària a la que s'estava aplicant arran de la Segona Guerra Mundial (1939 – 1945) a Occident que es basava en les idees keynesianes, com la intervenció de l'Estat en l'economia. Aquesta nova teoria neoliberal tenia com a principals objectius la disminució de la intervenció estatal en l'economia, la reducció de la despesa estatal en serveis públics com la sanitat i l'ensenyament i la liberalització del mercat productiu.¹²

Malgrat tot, a principis del 1980 va néixer un nou model econòmic anomenat l'Estat del Benestar, que avui dia encara és vigent, el qual té com a principals característiques garantir uns serveis socials per a tota la població i la intervenció de l'Estat en l'economia basada en les idees keynesianes.¹³

◆ El Crack del 1987

Al 19 d'octubre de 1987 es va produir a la borsa de Nova York el Crack del 1987 conegut amb el nom de *Dilluns Negre*, on molts inversors van començar a vendre les seves accions

⁹ http://www.hiru.com/es/historia/historia_09000.html (12-12-2009)

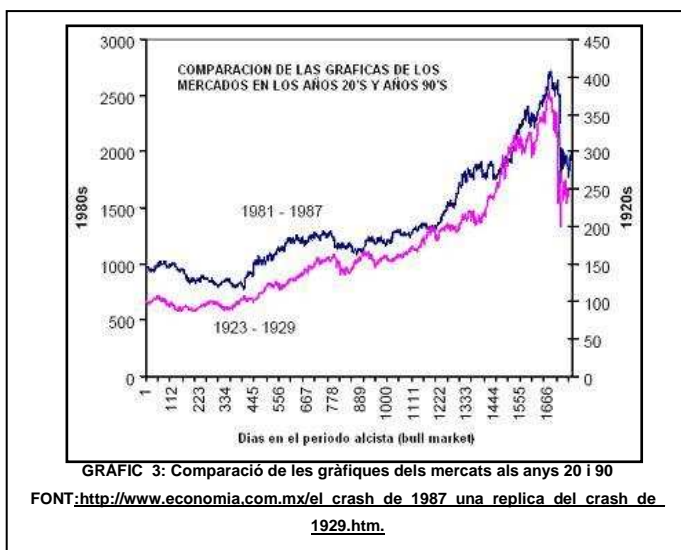
¹⁰ OPEP: Organització de Països Exportadors de Petroli.

¹¹ <http://www.historiasiglo20.org/GLOS/crisispetroleo.htm> (13-12-2009)

¹² http://www.hiru.com/es/historia/historia_09000.html (13-12-2009)

¹³ ARÓSTEGUI, J [et al]: *Història de Món Contemporani* – Pàg. 278

després de comparar les gràfiques amb les del Crack del 1929 per por que tornés a

succeir un altre crack. No obstant això, amb la venda massiva de valors de renda variable aquest va tornar a reparèixer.¹⁴

◆ La bombolla de les empreses DOT.COM

Des dels anys 1990, les empreses relacionades amb Internet van esdevenir principals fonts d'inversió pels accionistes a les borses de valors creant una bombolla especulativa a partir del 1995. El seu moment de màxima esplendor va ser el 10 de març del 2000 quan el seu índex *Nasdaq* (índex borsari de Nova York de valors tecnològics) va assolir el seu màxim històric. Tota aquesta situació de bonança va afavorir la creació de moltes companyies basades en aquest mitjà de comunicació, les quals van rebre el nom de "*dot.COM*" o "*punt.com*".¹⁵ Posteriorment, en aquell mateix any 2000 i principis del 2001 les cotitzacions d'aquest índex van començar a caure després de l'esclat de la bombolla que s'havia anat creant, fet que va comportar el descens de la inversió empresarial, la desacceleració dels Estats Units i la desaparició de moltes d'aquestes companyies.¹⁶

Malgrat tot, l'impacte d'aquesta crisi es va produir en un àmbit força limitat perquè va afectar bàsicament el sector tecnològic, encara que la Reserva Federal dels Estats Units va començar a disminuir els tipus d'interès.¹⁷

3. SITUACIÓ ECONÒMICA FINS AL 2007

Malgrat les crisis puntuals, sobretot en els països desenvolupats es vivia en un ambient de bonança econòmica en la qual la gran majoria de persones no estalviaven gens i tothom

¹⁴ http://www.economia.com.mx/el_crash_de_1987_una_replica_del_crash_de_1929.htm (13-12-2009)

¹⁵ file:///C:/Documents%20and%20Settings/Usuario/Mis%20documentos/burbuja_de_las_empresas_punto-com.htm (18-12-2009)

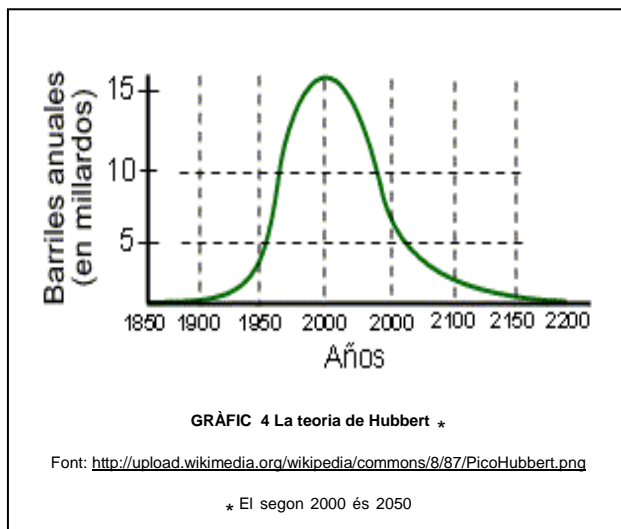
¹⁶ <http://globalizacion-postfordismo.blogspot.com/2008/08/crisis-de-las-puntocom.html> (18-12-2009)

¹⁷ http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/business/newsid_6965000/6965142.stm (18-12-2009)

consumia de tot. Alguns fets que van incentivar aquesta situació van ser els viatges de low cost o de baix cost que permetien a qualsevol persona viatjar arreu del món, l'accés a vivendes amb hipoteques de molt llarg termini, la utilització desmesurada de les targetes de crèdit i el consum de grans quantitats de productes estàndard. Així, aquesta època va esdevenir l'era del consumisme on la imatge social estava basada en aquest fenomen i el crèdit fàcil el feia possible.¹⁸

3.1. En l'àmbit mundial

A partir de l'any 2003 es va iniciar un període de creixement econòmic mundial que va estar

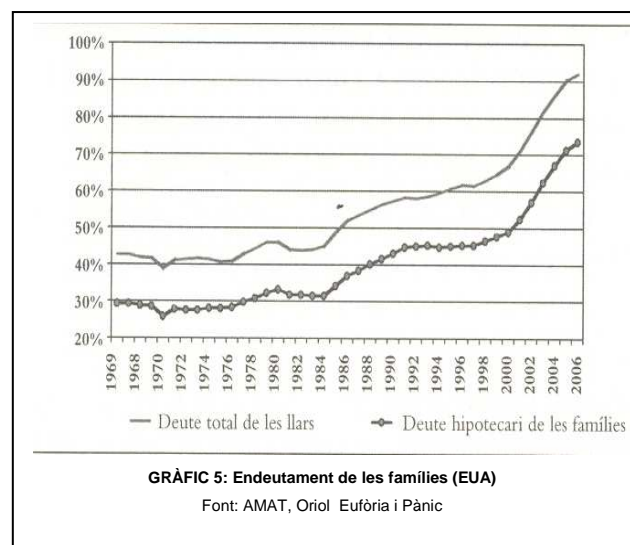
estretament relacionat amb el consum del petroli. D'aquesta manera, en aquell any es va produir un punt d'inflexió de la producció del petroli anomenat *peak oil*, el qual ja havia estat predit pel 2000 pel Dr. Hubbert, fet que va comportar l'increment del preu del petroli.

En aquesta etapa de creixement global es va produir una acceleració del consum, un boom immobiliari de caire especulatiu i

l'inici de la proliferació dels actius tòxics juntament amb la reducció dels tipus d'interès o preu del diner.¹⁹ Tot això va generar els antecedents de la crisi econòmica actual.²⁰

3.2. En l'àmbit dels Estats Units

Pel que fa a la situació dels Estats Units, els antecedents de la crisi actual ja es van començar a generar a partir del 2001 quan es van produir un conjunt d'esdeveniments: la caiguda de la borsa a causa de l'esclat de la bombolla de les *empreses punt.com*, la tendència negativa de la conjuntura econòmica, els atemptats de

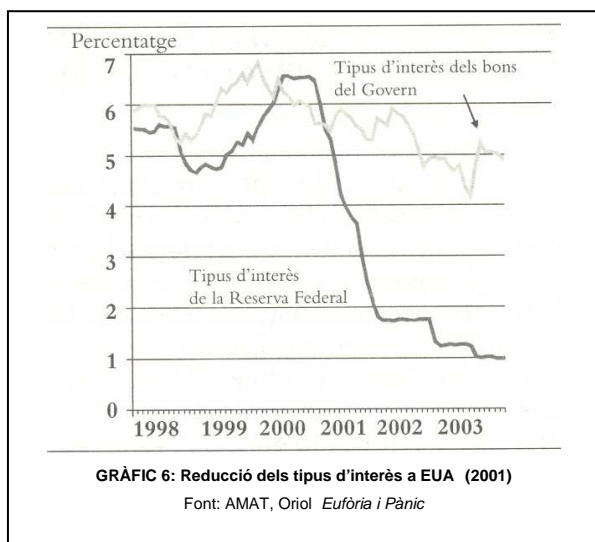

¹⁸ VEIGA, Francisco: "Final de la societat de baix cost", El Periódico, 31-01-2008

¹⁹ Actius tòxics: Aquells que tenen problemes de liquiditat i que amb el temps perdran valor.

²⁰ NIÑO BECERRA, Santiago: *El crash del 2010* – Pàg. 97 -101

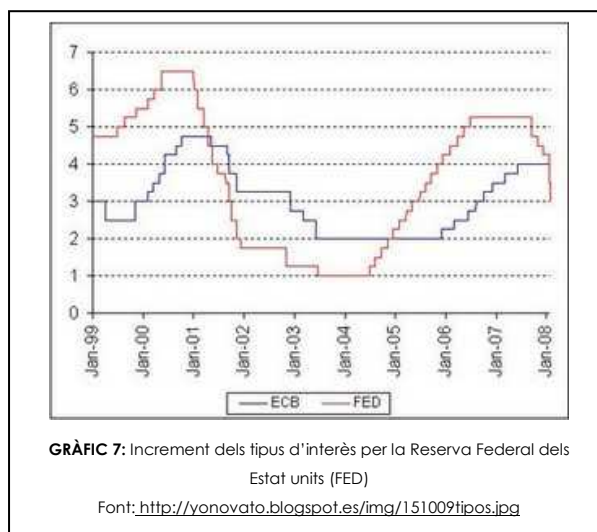
l'onze de setembre i els escàndols provocats en les auditories d'algunes empreses. Tots aquests fets successius van ocasionar un sentiment de pànic que va afectar directament al consum i a la inversió, fet que va provocar que el govern nord-americà dugués a terme ràpidament un conjunt d'iniciatives: la injecció de diners en l'economia i la baixada dels tipus d'interès, tal i com es veu al gràfic 6.²¹

Aquestes mesures van potenciar la compra d'habitatges en comptes del lloguer, cosa que va generar un increment del preu dels habitatges a causa de l'augment de la demanda. Els bancs per tal d'obtenir un major rendiment van augmentar la rotació, és a dir, van donar més préstecs, fins i tot en van concedir a clients amb poca solvència anomenant-los *préstecs subprime* o *préstecs NINJA*. (Tal i com els ha anomenat Leopoldo Abadia). Com a conseqüència, es va

incrementar el deute familiar, tal i com es pot apreciar al gràfic 5 i es va iniciar l'alimentació d'una bombolla immobiliària.²²

Tot i així, a partir del 2003 els tipus d'interès van tornar a pujar, fet que va comportar que molts clients no poguessin pagar els terminis de la hipoteca. Com a resultat d'això, les entitats financeres es van quedar amb els habitatges hipotecats i això va fer que les entitats tinguessin vivendes per a vendre, en comptes de diners. Davant aquesta situació, els bancs van començar a crear fons d'inversió en hipoteques i assegurances per aquests fons, la majoria dels quals van ser venuts a gran part d'Europa.

Finalment, aquesta especulació va comportar un *crash hipotecari* a l'agost del 2007, ja que algunes entitats bancàries molt importants dedicades als serveis hipotecaris, com el banc

²¹ AMAT, Oriol: *Eufòria i Pànic* – Pàg. 39 - 42

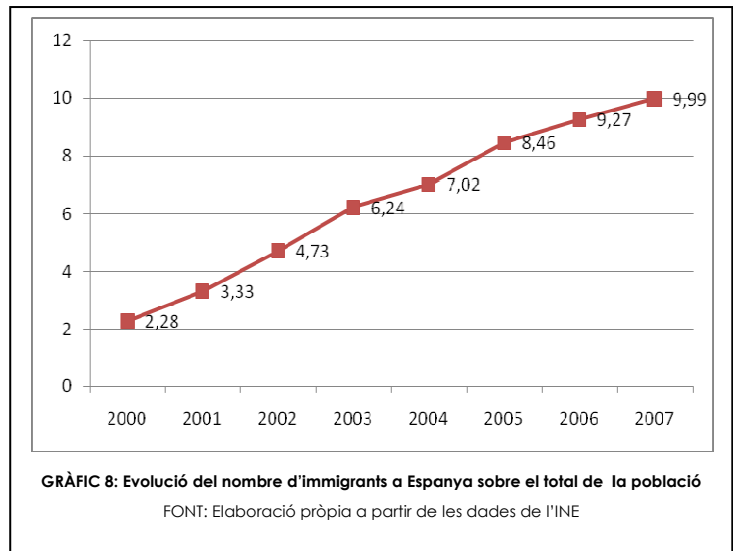
²² AMAT, Oriol: *Eufòria i Pànic* – Pàg. 59

europèu BNP Paribas, van començar a tenir problemes de liquiditat i van suspendre fons. Així, es va començar a evidenciar la problemàtica que comportaven els *actius tòxics* generats per aquests préstecs d'alt risc.²³

3.3. En l'àmbit d'Espanya

No només als Estats Units hi va haver una falta de rigor en la concessió d'hipoteques, ja que a Espanya també es van concedir hipoteques reduint les exigències per a poder-hi accedir.

D'aquesta manera, aquestes facilitats en la concessió d'hipoteques van comportar un augment de la demanda de la compra d'habitatges, fet que va produir també un increment dels preus. Aquest fenomen es va veure potenciat pel començament d'un

conjunt de canvis socials i econòmics com l'arribada d'un alt nombre d'immigrants, l'increment dels divorcis i l'arribada de l'euro a l'Estat Espanyol al gener del 1999, encara que no va substituir la pesseta fins al 2002. Aquesta introducció de l'euro va comportar l'aflorament del diner negre o no declarat a Hisenda i la reducció progressiva dels tipus d'interès per tal d'adaptar-se al preu del diner estipulat per la Zona Euro, que era del 3%.

No obstant això, el panorama econòmic va anar canviant a partir del 2006 a causa de la disminució de la demanda d'habitatges per part de la immigració i l'interès dels inversors en invertir en països incorporats recentment a la Unió Europea, fet que va ocasionar, aleshores, una tendència lenta a la baixa dels preus dels habitatges.²⁴

3.4. En l'àmbit de Catalunya

Catalunya no va quedar exclosa de la situació econòmica que es vivia a la resta de l'Estat i en altres països. Així, a partir del 2003 el nombre d'hipoteques concedides es va incrementar notablement, fet que també va comportar un augment de l'endeutament de les llars.

²³ <http://www.slideshare.net/Negostratega/crisis-hipotecas-subprime-2007> (25-12-2009)

²⁴ AMAT, Oriol: *Eufòria i Pànic* – Pàg. 60 - 61

A més, a partir del 2003 a Catalunya es va produir un notable increment del PIB. Malgrat tot, al 2007 es posà de manifest la fi de l'auge econòmic a causa de la desacceleració de les macromagnituds més importants com la inversió en béns d'equipament i construcció. A més, el sector industrial també va evidenciar la fi de l'època d'expansió a causa de la frenada europea. Tot això va evidenciar l'inici de la recessió econòmica que va tenir com a punt d'inflexió el 2008.²⁵

4. SITUACIÓ ECONÒMICA A PARTIR DEL 2007

4.1. L'esclat de la crisi

Els orígens de la crisi es localitzen en dos sectors econòmics diferents: l'immobiliari i el financer. D'una banda, l'esclat de la bombolla immobiliària creada en els últims anys i produïda per la concessió d'*hipoteques* i *crèdits subprime* va comportar l'inici de la crisi actual.²⁶ D'altra banda, aquesta situació econòmica va arribar al seu punt d'inflexió quan es va produir la fallida d'un dels bancs d'inversió més importants dels Estats Units, Lehman Brothers, el 15 de setembre de 2008.²⁷

Una de les principals causes que va provocar la fallida d'aquest banc d'inversió va ser la denegació per part del govern de George Bush ²⁸(president dels Estats Units d'Amèrica entre el 2000 i el 2008) de la protecció del *Capítol 11 de fallida* ²⁹ que el banc havia demanat per la seva recapitalització, després de tenir grans pèrdues en les seves accions i un èxode generalitzat dels seus accionistes a causa de la difusió del rumor que l'empresa no era transparent pel fet que hi havia diferències entre els informes enviats a la SEC³⁰ i als clients.³¹

Tot i així, encara que la desaparició de Lehman Brothers marqués l'inici de la crisi actual, ja s'havien produït anteriorment altres fets molt importants com la intervenció del govern nord-americà en algunes entitats hipotecaries molt importants del país.³²

²⁵ OLIVER, Josep: *Anuari Econòmic Comarcal* 2008 realitzat per la Caixa Catalunya

²⁶ [http://www.lafinanza.es/post/El-origen-de-la-crisis-economica\(10-11-2009\)](http://www.lafinanza.es/post/El-origen-de-la-crisis-economica(10-11-2009))

²⁷ NIÑO BECERRA, Santiago: *El crash del 2010* – Pàg. 111 - 112

²⁸ MAJÓ, Joan: *No m'ho crec* – Pàg. 15

²⁹ Protecció del Capítol 11: Un dels apartats del Codi de fallides dels Estats Units on s'estipula quines empreses poden presentar-s'hi, que solen ser companyies que no poden pagar els seus creditors.

³⁰ SEC: Agència independent del govern dels Estats Units que té com a objectiu fer complir les lleis federals de valors.

³¹ TAMAMES, Ramón: *Para salir de la crisis global* – Pàg. 43 - 44

³² AMAT, Oriol: *Eufòria i Pànic* – Pàg. 60 – 61

³² “ El Banco Mundial alerta del contagio de la crisis financiera en el mundo en vías de desarrollo”, Infolatam, 9-10-2008

4.2. El contagi

Després de l'esclat de la crisi, Robert Zoellick, president del Banc Mundial des del 2007, va anunciar que la situació dels Estats Units podria perjudicar l'economia dels països en desenvolupament, intensificant les mancances de les persones més pobres.³³

Davant aquesta situació, a principis del 2008 la gran majoria dels bancs centrals de molts països van mantenir els tipus d'interès molt baixos com el Banc de Japó que el va mantenir al 0,1% i la Reserva Federal dels Estats Units, al voltant del 0,5%. Altres països van optar per iniciar un procés de nacionalització de la banca com França i Islàndia.

Tot i així, la crisi va afectar tota l'economia mundial per la falta de crèdit, ja que les entitats bancàries van començar a tenir problemes de liquiditat i van eliminar les facilitats en la concessió de crèdits. Així, els bancs van començar a seguir estrictament tots els criteris que s'havien de complir per accedir a un préstec. D'aquesta manera, tot això va afectar directament a les famílies i a les empreses, ja que van començar a tenir problemes econòmics.

4.3. Reaccions polítiques generals

4.3.1. Al món

En el panorama internacional, els països van mantenir postures molt diferents des del principi, que van quedar dividides bàsicament en dues: la Unió Europea que era partidària de la intervenció en l'economia i els Estats Units que donaven suport a un neoliberalisme.³⁴ És per aquest motiu que el 15 de novembre del 2008 es va celebrar la Conferència de Washington per tal d'unir postures davant la crisi global. Així, hi van assistir el G-7³⁵, la Unió Europea i un conjunt de països emergents de gran pes en l'economia mundial formant en conjunt el G-20.³⁶ Els objectius de la Conferència van ser la reforma del sistema financer, la reactivació del crèdit per a famílies i empreses i l'anàlisi dels errors del sistema que havien comportat la situació econòmica actual.³⁷ D'aquesta manera, un cop realitzada la conferència per tal d'assolir aquests objectius citats anteriorment es van acordar algunes mesures: utilitzar les eines fiscals necessàries per a fomentar la demanda interna a curt termini, garantir que les institucions com el Banc Mundial tinguessin prou recursos per continuar

³³ "El Banco Mundial alerta del contagio de la crisis financiera en el mundo en vías de desarrollo", Infolatam, 9-10-2008

³⁴ PAPELL, Antonio: "Cumbre a Washigthon: El grupo de los 20 se prepara para una jornada intensiva", EcoDiario, 14-11-2008.

³⁵ G-7: Grup de països industrialitzats que tenen un poder econòmic i polític molt important a escala mundial format per: Alemanya, Canada, Estats Units, Itàlia, Japó, Regne Unit i França.

³⁶ G-20: Grup format pel G-7, Rússia, la Unió Europea i un conjunt de països en vies de desenvolupament com Brasil, Xina, Filipines, Turquia, Índia i Mèxic, entre altres.

³⁷ "Cumbre internacional del G-20", Cincodías.com, 15-11-2009

desenvolupant les seves funcions davant aquesta crisi i l'establiment d'un conjunt de principis per tal de reformar el sistema i evitar l'esclat d'una altra crisi en el futur.³⁸

Finalment, més recentment al febrer del 2009 s'ha celebrat una altra Conferència dels G-20 a Londres impulsada per Tony Blair en la qual es va posar de manifest els pensaments contraris d'Europa i Estats Units, ja que Europa va defensar una millor regulació del sistema financer mentre que Estats Units fou partidari d'augmentar els estímuls fiscals. No obstant això, es van unir postures pel que fa al paper del FMI³⁹ i a la regulació dels *hedge funds*⁴⁰, encara que el Regne Unit no hi va estar gaire d'acord amb el segon apartat pel fet que la majoria dels fons de lliure inversió tributen en aquest país.⁴¹

4.3.2. Als Estats Units

Els Estats Units van dur a terme una ràpida actuació per tal de prevenir un dels efectes generats per la crisi: la manca de confiança en què estava sotmès el sistema financer des de l'estiu del 2007. Les autoritats del país van portar a la pràctica un conjunt de mesures: el rescat d'alguns bancs i el Pla Paulson, entre altres.⁴² A més, algunes companyies dedicades al sector de l'automoció com General Motors i Chrysler van començar a demanar l'ajuda del govern nord-americà per tal d'evitar la seva fallida i salvar milers de llocs de treball.⁴³ Davant aquestes peticions, el govern de George Bush va aprovar a finals del 2008 una ajuda econòmica que tenia l'objectiu de salvar les empreses automobilístiques.⁴⁴

Pel que fa al Pla Paulson, va ser impulsat per Hand Paulson, secretari del Tresor nord-americà, en el qual es va destinar gran part del pressupost a la compra d'actius financers que tenia la banca.⁴⁵ Finalment, cal remarcar que aquest pla va aparèixer després de nacionalitzar en un 80% dues de les entitats hipotecaries més importants del país: Freddie Mac i Fannie Mac i del rescat del Bear Stearns, el cinquè banc d'inversió més important dels Estats Units per al qual van haver de realitzar un nou marc legal.⁴⁶

³⁸ http://www.expansion.com/estaticas/documentos/2008/11/cumbre_washington.pdf (25-12-2009)

³⁹ FMI: Fons Monetari Internacional

⁴⁰ Hedge funds: Fons de lliure inversió.

⁴¹ TAMAMES, Ramón: *Para salir de la crisis global*, pàg. 132 - 133

⁴² VIVES, Xavier: España contra la crisis financiera, El País, 28-09-2008

⁴³ <http://motor.teoriza.net/chrysler-gm-y-ford-piden-ayuda-al-gobierno-de-eeuu-para-salvar-la-crisis> (25-12-2009)

⁴⁴ <http://www.highmotor.com/opel/bush-aprueba-una-ayuda-economica-de-17400-millones-de-dolares-para-salvar-a-gm-y-chrysler.html> (13-01-2010)

⁴⁵ "El Plan Paulson i las dudas que genera", Observatori Econòmic de l'Amèrica Llatina, 26-09-2008.

⁴⁶ GRAÑA, Alberto, "La gran banca nord-americana en el seu laberint", 25-03-2008.

4.3.3. A la Unió Europea

Pel que fa al panorama europeu, el Banc Central Europeu, el president del qual és Jean-Claude Trichet, ja havia iniciat una política contra la inflació l'any 2005 abans de veure els primers efectes de la crisi. És per aquest motiu que el BCE va augmentar els tipus dels rebuts de les hipoteques fins a arribar a l'abril del 2008 al 4,25%, fet que va ocasionar la pujada de les hipoteques i l'escassa exportació a causa de la fortalesa de l'euro envers al dòlar.⁴⁷

Tot i que la mesura fou molt criticada, l'acció va ser molt encertada pel fet que la tasca del BCE no és potenciar el creixement sinó regular la inflació, que era elevada, per tal de mantenir el poder adquisitiu dels europeus. Per exemple, a l'abril del 2008, la inflació espanyola estava al 4,2% i encara va augmentar fins al 5,3% al juliol del 2008.⁴⁸ (Vegeu gràfic 13)

No obstant això, el BCE va haver d'abaixar els tipus d'interès diverses vegades fins arribar finalment al maig del 2009 a l'1%, xifra més baixa de la història després de la pressió que molts països europeus van protagonitzar.⁴⁹

Així, per a pal·liar la crisi la intervenció del BCE es divideix en tres eixos principals:

- Trobar solucions per tal de restablir l'economia
- Combatre la inflació
- Fer front a la crisi financera

Per tal d'aconseguir aquests tres objectius, el Banc Central Europeu està portant a terme un conjunt de polítiques expansives mantenint els tipus d'interès molt baixos.⁵⁰

Els 15 països que formen part de la Zona Euro es van reunir a l'octubre del 2008 per tal d'establir una acció conjunta enfront la crisi⁵¹. Així, van acordar l'aplicació del Pla Brown, inspirat en el model britànic, que consisteix en augmentar la intervenció de l'Estat en el sistema financer aportant-hi liquiditat i augmentant els recursos de les entitats financeres.⁵² A més, amb l'objectiu de restablir la confiança i tranquil·litzar els ciutadans es va acordar

⁴⁷ "Trichet rebaja la previsión del crecimiento para la Zona Euro y aumenta la de la inflación", El País, 4-9-2008.

⁴⁸ TAMAMES, Ramón: *Para salir de la crisis global* – Pàg. 69

⁴⁹ "El BCE baja los tipos de interés al 1% e inyecta más dinero para superar la crisis", El País, 7-05-2008

⁵⁰ [http://porantonomasia.wordpress.com/2009/11/30/la-actuacion-del-banco-central-europeo-durante-la-crisis/\(12-12-2009\)](http://porantonomasia.wordpress.com/2009/11/30/la-actuacion-del-banco-central-europeo-durante-la-crisis/(12-12-2009))

⁵¹ <http://www.economista.es/economia/noticias/799211/10/08/Los-miembros-de-la-Eurozona-buscan-paliar-la-crisis-con-el-plan-de-Brown-como-telon-de-fondo.html> (12-12-2009)

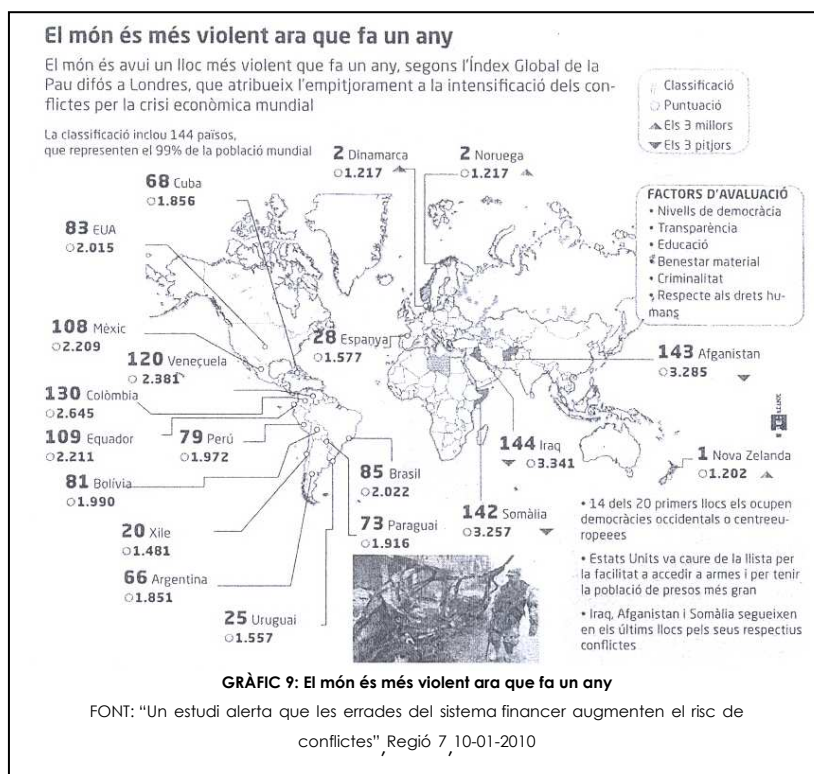
⁵² MISSÉ, Andreu: "La Zona Euro acuerda un pla de rescat per a reactivar el sistema financer", El País, 13-10-2008

també l'ampliació de la garantia dels dipòsits bancaris fins als 50.000 euros, encara que alguns països com Espanya van doblar aquesta quantitat fins a arribar als 100.000 euros.⁵³

4.4. Conseqüències generals

Les conseqüències d'aquesta situació econòmica afecten a tot el sistema econòmic atès que la crisi és global i té l'origen en el sistema financer i immobiliari.

Així, pel que fa a les conseqüències generals es poden explicar mitjançant un cicle que es va repentint successivament. Els diners en circulació han disminuït degut que les entitats financeres han restringit l'accés al crèdit. Aquest fet ha ocasionat que les famílies disminuïssin el consum de béns duradors (habitatges, vehicles, electrodomèstics, etc.) pels quals volien demanar préstecs. Com que hi ha hagut una disminució de la demanda, les empreses d'aquests sectors han reduït les vendes i han augmentat els seus estocs, fet que ha provocat la reducció de la producció. Davant aquesta situació, algunes companyies han fet fallida o suspensió de pagaments, és a dir, s'han declarat en situació concursal i la resta ha reduït personal. Així, les xifres d'atur s'han incrementat i, per tant, moltes famílies han reduït els seus ingressos i s'han vist obligades a reduir el consum d'altres béns i serveis.

Com a conseqüència d'això, empreses d'altres sectors també s'han vist afectades, algunes han fet fallida i altres han acomiadat personal tornant a augmentar les xifres d'atur.⁵⁴

D'aquesta manera, si aquestes empreses haguessin rebut crèdits bancaris, haguessin pogut finançar l'augment dels estocs, com a mínim, temporalment i no hagués

calgut reduir la producció i acomiadar treballadors.

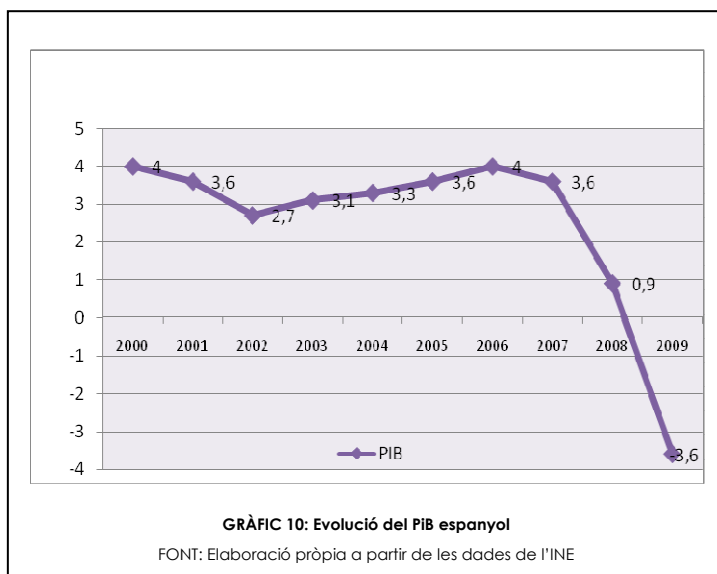
⁵³ ROMERO, Antonio: "El Fondo de Garantía de Depósitos será aumentado por la Unión Europea", 13-10-2008

⁵⁴ <http://www.gencat.cat/especial/einescontralacrisi/cat/presentacio.htm> (15-11-2009)

Així, la manca de liquiditat ha provocat que molts bancs i caixes posessin a la pràctica campanyes per tal d'aconseguir nous dipòsits o atreure el passiu mitjançant remuneracions força elevades.⁵⁵

Finalment, tot això pot comportar un increment dels conflictes que ja es comença a fer evident al 2009 respecte al 2008, tal i com ha demostrat l'Índex Global de la Pau publicat a Londres, el qual és l'únic estudi que classifica els països en funció dels estats de pau. És per això que cal que els agents polítics internacionals desenvolupin estratègies i que els governs cooperin per tal d'evitar un increment dels conflictes generalitzat.⁵⁶

5. SITUACIÓ ECONÒMICA A ESPANYA A PARTIR DEL 2007

En un primer moment, el govern espanyol no va admetre la gravetat i importància de la crisi, fet que durant mesos va utilitzar la paraula “desacceleració” per a referir-se al mateix fenomen quan ja era visible que el país no quedaria aïllat de les dificultats financeres.⁵⁷ A més, els primers canvis de la conjuntura espanyola ja es van fer presents a la tardor

del 2007, però els polítics van esquivar el tema perquè s'apropaven les eleccions del 9 de març del 2008.

Així, un cop José Luis Rodríguez Zapatero va tornar a ser reelegit va anunciar que compliria els objectius de la campanya electoral: una taxa d'atur inferior al 12%, la plena ocupació al 2011 i la devolució de 400 euros a pensionistes, assalariats i autònoms. Aquesta darrera promesa es va convertir en un llast per fer front a la crisi,⁵⁸ ja que va comportar una gran sortida de diners de les arques governamentals. Després de les eleccions, el govern va seguir negant la crisi.

⁵⁵ JÍMENEZ BOTÍAS, Max, “Bancs i caixes es bolquen a captar dipòsits dels seus clients”, El Periódico, 11-10-2007.

⁵⁶ “Un estudi alerta que les errades del sistema financer augmenten el risc de conflictes”, Regió 7, 10-01-2010

⁵⁷ TAMAMES, Ramón: *Para salir de la crisis global*, Pàg. 153 -154.

⁵⁸ <http://www.plane.gob.es/deduccion-de-400-euros-en-el-irpf/> (2-12-2009)

Finalment, però, el 24 de juliol del 2008, Pedro Solbes, ministre d'Economia i Hisenda, va comunicar que la conjuntura econòmica del país estava en crisi i així el govern va abandonar aquell eufemisme.

Una vegada admesa la situació en què es trobava sotmès l'Estat, les primeres actuacions polítiques van arribar tard, fet que va ser objecte de crítica per tots els mitjans de comunicació.⁵⁹

Després de prendre algunes decisions poc efectives, el govern va impulsar un conjunt de mesures de major importància, les més importants englobades dins el "Plan Español para el estímulo de la economía y el empleo (Plan E)" impulsades a partir del 2009.⁶⁰

Aquest pla es divideix en quatre eixos principals:

- Mesures de suport a les famílies i a les empreses
D'una banda, s'intenta ajudar a les famílies incrementant la seva renda disponible per tal de fer front a la crisi i d'altra banda, es dona suport a les empreses aplicant algunes mesures fiscals i facilitant l'accés al crèdit.
- Mesures de foment de l'ocupació
Es desenvolupen diversos plans per tal de crear llocs de treball com el Fons Estatal d'Inversió Local i el Fons Especial per a la dinamització de l'Economia i l'Ocupació.
- Mesures financeres i pressupostàries
Seguint els acords presos en la Unió Europea, s'impulsen diverses actuacions amb l'objectiu de proporcionar liquiditat al sistema com la Cobertura del Fons de Garantia de Dipòsits a 100.000 euros per entitat i titular per tal de restablir la confiança en el sistema financer.
- Mesures de modernització de l'economia
Es detallen diverses actuacions per tal de reformar l'economia espanyola com la millora de la productivitat en certs sectors: administració, energia, telecomunicacions, etc.⁶¹

Una de les mesures més destacades, que està impulsant el Govern Central, és el Pla 2000 E destinat al sector de l'automòbil, el qual té com a principals objectius mantenir els llocs de treball d'aquest sector, incentivar les vendes de vehicles i la renovació d'aquests per altres menys contaminants. És per aquest motiu que aquest

⁵⁹ TAMAMES, Pedro: *Para salir de la crisis global*, Pàg. 195 – 196.

⁶⁰ MAJÓ, Joan: *No m'ho crec* – Pàg. 15

⁶¹ <http://www.plane.gob.es/que-es-el-pla-e/> (13-12-2009)

concedeix ajudes directes per la compra de vehicles NI, que estan destinats a transportar mercaderies, i MI, destinats al transport de passatgers, encara que el valor del vehicle no pot superar els 30.000 euros, amb IVA inclòs.⁶²

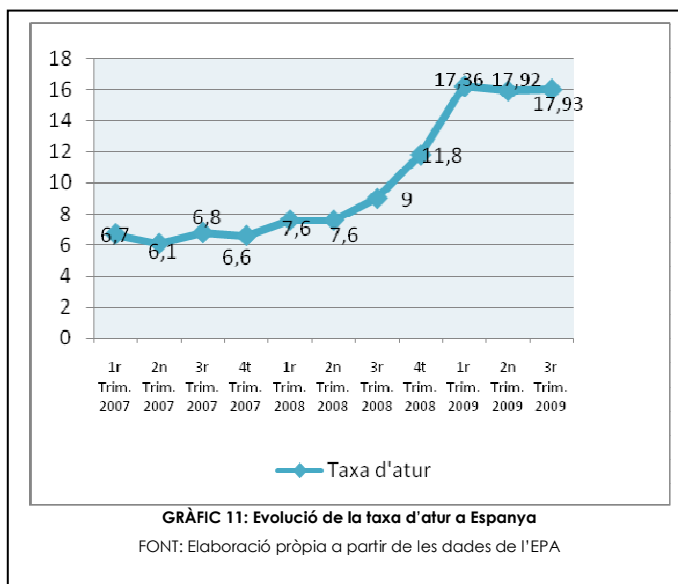
Aquesta situació actual ha comportat un conjunt de conseqüències en diferents sectors econòmics de l'Estat Espanyol.

Dos dels sectors més afectats han estat l'immobiliari i el de la construcció. Pel que fa al primer, molts intermediaris com els agents immobiliaris preveien tancaments a causa de la caiguda que van experimentar les vendes d'immobles al 2007.⁶³ D'aquesta manera, el 70 % dels establiments dedicats a aquest sector han anat desapareixent al llarg d'aquests dos anys. Segons el Col·legi d'API de Barcelona, els tancaments podrien continuar al llarg dels mesos fins a arribar a finals del 2009 al voltant d'unes 20.000 agències obertes. Malgrat tot, el Col·legi considera que aquesta crisi està servint per incrementar la professionalitat i la transparència del sector mitjançant la desaparició de moltes d'aquestes companyies.⁶⁴

Amb referència al sector de la construcció, a partir del 2007 s'està produint una desacceleració, després d'un llarg període de creixement i d'haver-se convertit en un dels fonaments de l'economia espanyola.⁶⁵

Pel que fa a la situació de la indústria, moltes empreses de l'Estat Espanyol van començar a presentar paulatinament Expedients de Regulació d'Ocupació (ERO), sobretot a partir del 2008. Així, respecte al mateix període del 2007 aquestes tramitacions es van incrementar un 12,5% durant els primers vuit mesos del 2008.⁶⁶ Tot i així, aquesta xifra s'ha anat incrementant i durant el primer trimestre del 2009 s'han presentat 4.660 ERO's, segons els sindicats.⁶⁷

Algunes companyies han optat per una opció més dràstica: el tancament. Entre el maig del 2008 i el maig del

⁶² <http://www.mityc.es/industria/es-ES/Servicios/2000E/Paginas/Plan2000E.aspx> (8-12-2009)

⁶³ NADEU, Ferran: "Els APIS preveuen tancaments per la forta caiguda de vendes", El Periódico, 18-09-2007

⁶⁴ "La crisis inmobiliaria causa el cierre de 55.000 agencias en dos años", La Vanguardia, 23-03-2009

⁶⁵ Estudi sectorial del DKB, número 126, 13-07-2007

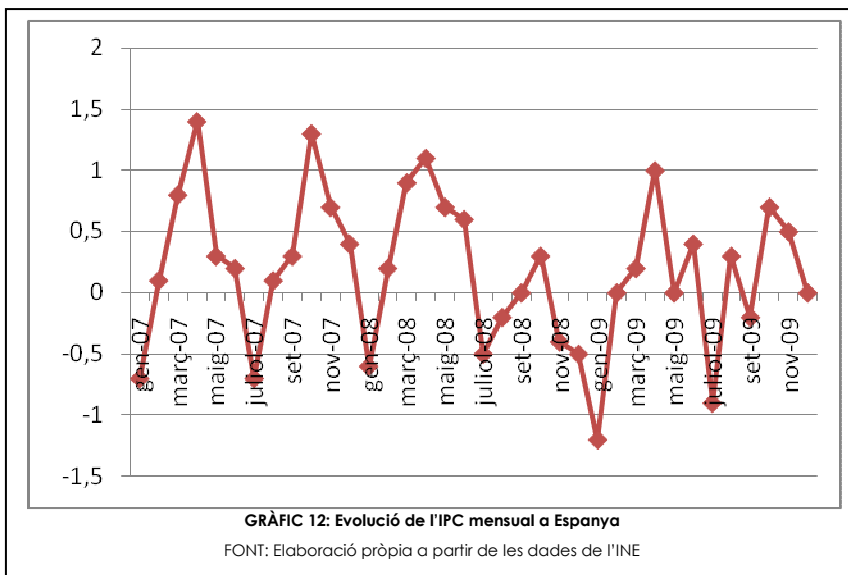
⁶⁶ SEPÚLVEDA, Rosario: "Los expedientes de regulación se disparan en 2008", Finanzas, 18-10-2008

⁶⁷ SÉRVULO, J. "Los expedientes de regulación se multiplican por cinco hasta marzo", El País, 20-06-2009

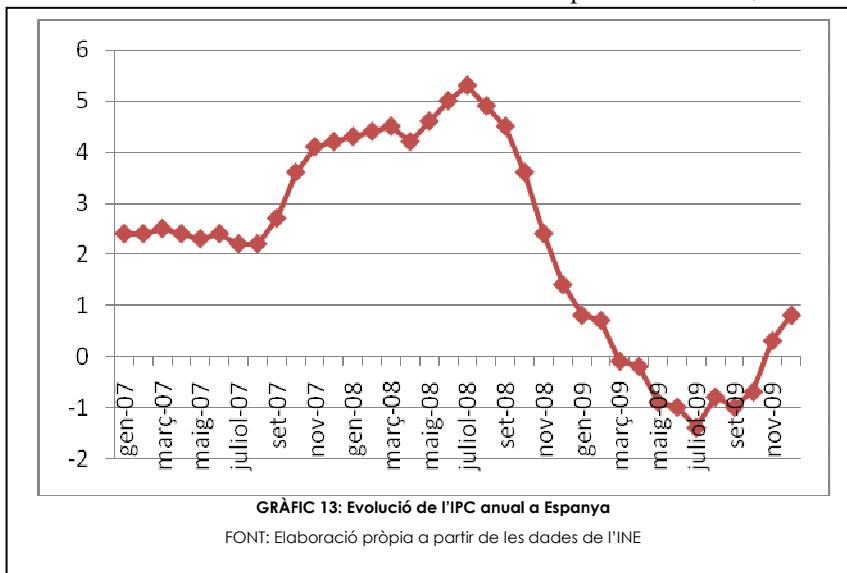
2009 han tancat 100.000 empreses, de les quals la gran majoria eren petites i mitjanes empreses (PIMES), segons un informe de Cepyme.⁶⁸

Davant aquesta situació, un dels efectes més immediats ha estat l'increment de les xifres d'atur. Així, és probable que l'atur a Espanya assolixi el 20% entre el 2009 i el 2010, convertint-se en la taxa més elevada de la Unió Europea⁶⁹, ja que el tercer trimestre del 2009 ja s'ha situat al 17,93%, segons l'EPA.

Finalment, com que moltes famílies espanyoles han reduït els seus ingressos, s'ha produït una reducció del consum i de la inversió, fet que ha empitjorat la situació econòmica, ja que ha afectat altres sectors

econòmics com l'alimentari o el tèxtil. D'aquesta manera, l'IPC (Índex de Preus al Consum)

també s'ha vist afectat per la crisi, ja que d'ençà del 2007 aquesta magnitud ha variat fins a arribar al 0,8% el desembre del 2009; havent hagut, fins i tot, alguns valors mensuals i interanuals negatius.

⁶⁸http://www.cincodias.com/articulo/empresas/100000-empresas-han-echado-cierre-ano-aumento-morosidad/20090624cdscdsemp_13/cdsemp/ (28-12-2009)

⁶⁹ JIMÉNEZ, Antonio: "LA crisis elevará el paro al 20% a España, la mayor tasa de la OCDE", El País, 17-09-2009

5.1. Comparació amb Suècia

En comparació amb Espanya, Suècia ha adoptat unes altres mesures poc usuals per a fer front a la crisi. Així, algunes empreses, sobretot del sector de l'automoció, en comptes d'acomiadar personal, han reduït el nombre d'hores i, per tant, el salari a tots els treballadors per tal d'evitar aquests acomiadaments, fet que ha comportat que les xifres de l'atur estiguin baixes i se situïn al voltant d'un 8%, tot i que abans de la crisi la desocupació es trobava al 4%. En canvi, el sector de la mineria necessita actualment treballadors, fet que ha ocasionat que moltes persones que treballaven al sector de la construcció trobessin feina en aquest àmbit. Aquest fet també ha ocasionat que l'atur no creixés notablement.

Pel que fa a les prestacions d'atur, és molt aconsellable formar part del sindicat de la Trade Union, ja que si fa, com a mínim, sis mesos que se n'és membre, es poden rebre prestacions força elevades. En canvi, si alguna persona no hi està afiliat, és possible que no rebi cap ajuda o si la rep, és molt minsa, ja que prové exclusivament de l'Estat. Aleshores es pot veure obligada a vendre les seves pertinences per sobreviure a aquesta situació. És per aquest motiu que més del 85% de la població de Suècia forma part d'aquest sindicat, encara que actualment està disminuint perquè molta gent jove creu que podrà sobreviure a futures crisis sense ser-ne membre.⁷⁰

Tot i que són unes mesures poc habituals, alguns sindicats espanyols també han proposat reduir les jornades laborals per tal evitar acomiadaments i reduir la taxa d'atur, encara que a diferència de Suècia, es proposa que l'Administració compensi l'import del salari que es perd amb la part de pressupost que es destina actualment a la desocupació. Malgrat tot, encara no hi ha hagut una negociació entre els sindicats i el govern.⁷¹

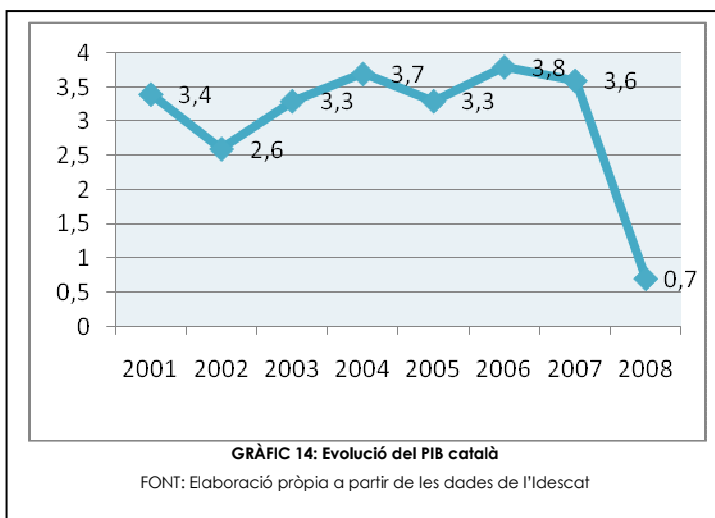
6. SITUACIÓ ECONÒMICA A CATALUNYA A PARTIR DEL 2007

Pel que fa al panorama català, aquest no ha quedat exclòs de la situació econòmica, ja que a començaments del 2008 l'economia catalana va començar a entrar en una desaceleració, que va quedar visible en el PIB autonòmic, fet que va comportar la desconfiança dels ciutadans.

D'aquesta manera, des del 2008 el govern de la Generalitat està aprovant diverses mesures amb els objectius d'ajudar les persones que han rebut més directament els efectes de la crisi i de reactivar l'economia. No obstant això, a causa de la globalització del problema és molt

⁷⁰ Entrevista a una representant del sindicat Trade Union, Boel, 16-10-2009

⁷¹ SÁNCHEZ, Rosa María: Ignacio Fernández Toxo: Cal substituir acomiadaments per reduccions de jornada", El Periódico, 8-11-2009

complicat trobar-hi una solució.⁷²

És per això que el govern català s'ha centrat en quatre eixos bàsics:

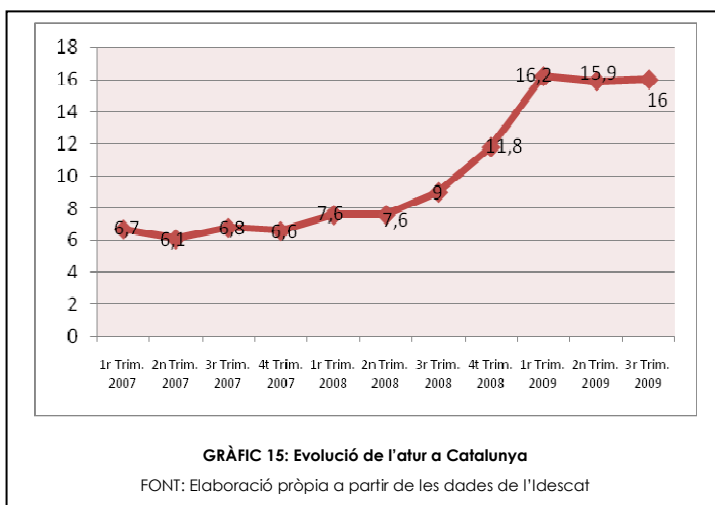
- Ajudar les persones que s'han quedat a l'atur mitjançant prestacions i subsidis d'atur.
- Impulsar la inversió pública per tal de reactivar la conjuntura econòmica

- Estimular l'habitatge a partir d'afavorir uns preus més accessibles mitjançant els pisos de protecció oficial i ajudes per l'entrada d'un pis.
- Fomentar el finançament de les empreses per tal de disposar de crèdit.

A més a més, el president de la Generalitat de Catalunya al juliol del 2008, José Montilla, després d'admetre el desconeixement de la durada de la crisi, va demanar la col·laboració de tots els ciutadans i va anunciar que aquesta situació econòmica podria aportar noves oportunitats pel teixit econòmic català.⁷³

Malgrat tot, aquesta situació econòmica també ha comportat un conjunt de conseqüències en el context català, semblant a la situació de l'Estat Espanyol.

Pel que fa a les indústries, moltes empreses també han presentat un expedient de regulació d'ocupació i algunes han pres la decisió de tancar davant les dificultats econòmiques que

estaven tenint.

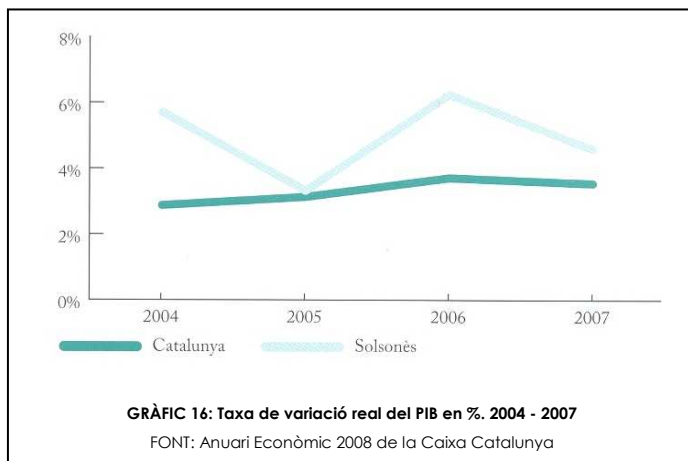
Dins del teixit econòmic, el sector immobiliari, el de la construcció, el de l'automoció i totes les indústries que hi estan directament o indirectament relacionades (mobles, accessoris i recanvis de vehicles, electrodomèstics, etc) són els que han sortit més perjudicats. D'aquesta manera, tot això ha

⁷² <http://www.gencat.cat/especial/einesconstralacrisi/cat/presentacio.htm> (15-11-2009)

⁷³ "Montilla admet que "no sabem què durarà la crisi", E - notícies, 16-07-2008.

causat un augment de la desocupació i, per tant, una disminució del consum privat a causa de la reducció dels ingressos de les famílies.

7. CRISI A SOLSONA

7.1. Antecedents

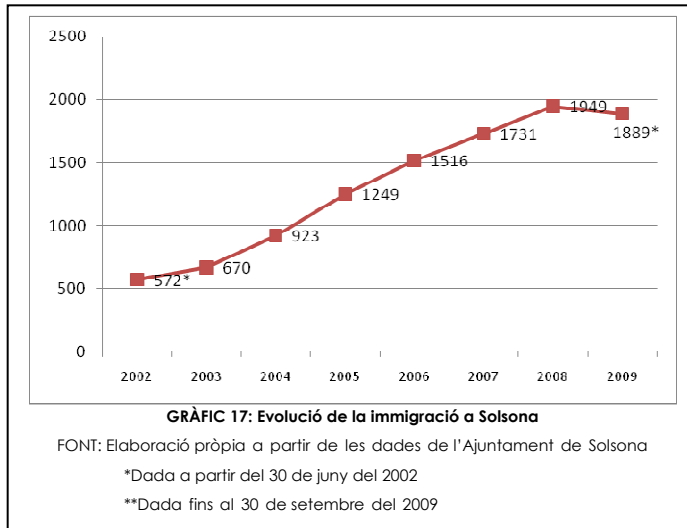
Solsona i la comarca del Solsonès, igual que la resta de Catalunya, vivien un període d'esplendor econòmic que va quedar reflectit en el PIB de la comarca i, fins i tot, el creixement de la nostra comarca respecte al principat va ser superior en el període 2004-2007, tal i com es

veu al gràfic.⁷⁴

A més, els sectors de la construcció i de la indústria paulatinament van adquirir més importància juntament amb el sector serveis, ja que proporcionaven molts llocs de treball i molta riquesa per la comarca.

També aquest fenomen va estar impulsat per l'augment de la població a causa de l'important arribada d'immigrants. Així, es van anar imposant sobre el sector primari, que va quedar concentrat a la perifèria de la capital, Solsona.

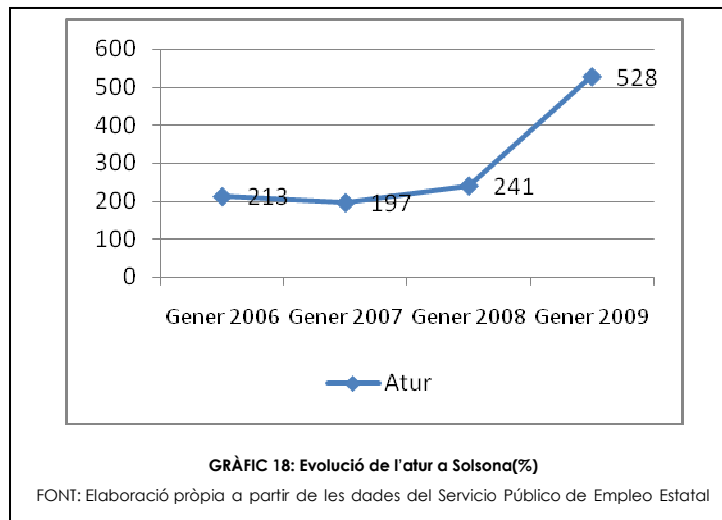
Malgrat tot, a partir del 2008 es va produir un alentiment del creixement del Solsonès com a

conseqüència de la davallada en la indústria i la construcció, fet que va començar a evidenciar la fi del cicle econòmic d'esplendor viscut en els darrers anys.⁷⁵ Tot això va comportar un increment de la taxa d'atur d'un 119% aproximadament entre el període comprès des del gener del 2008 fins al gener del 2009.

⁷⁴ OLIVER, Josep: *Anuari Econòmic Comarcal 2008* de Caixa Catalunya – Pàg. 93 -

⁷⁵ OLIVER, Josep: *Anuari Econòmic Comarcal 2009* de Caixa Catalunya – Pàg. 95-

7.2. Evolució de la crisi

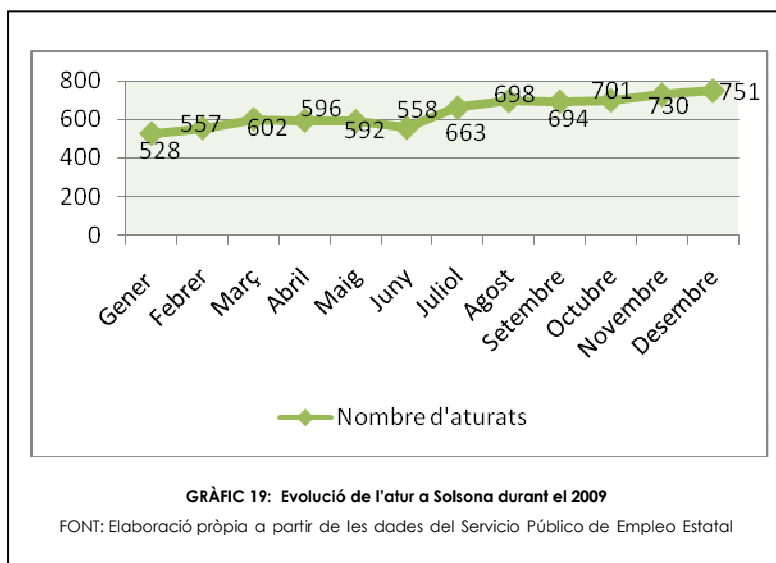
Tot i que, a principis del 2008 es va notar una certa disminució de l'activitat empresarial i de la construcció, no va ser fins a finals del 2008 i principis del 2009 quan es va fer evident que la crisi ja estava present a Solsona i a la resta de la comarca.

Així, a partir del 2009 les principals empreses de la comarca com Simet i Tradema van començar a presentar paulatinament expedients de regulació d'ocupació (ERO) a l'Administració a causa de la davallada de la seva activitat productiva, que es van començar a aplicar durant el primer trimestre del 2009. Aquesta situació va comportar una gran alerta per la comarca, ja que aquestes tramitacions afectaven a un volum de treballadors molt elevat, però el moment culminant es va produir a finals de març quan l'empresa EGO Controls Appliance va anunciar que tancaria la seva planta productiva establerta a Solsona el 31 de juliol, fet que ocasionaria la pèrdua d'uns 100 llocs de treball.⁷⁶

Davant tots aquests esdeveniments, l'Ajuntament de Solsona va creure necessari que algunes persones expertes en temes econòmics i d'innovació visitessin les empreses del municipi amb l'objectiu d'intentar buscar solucions a la problemàtica de la zona. Així, al juny del 2009 algunes companyies que anteriorment havien presentat ERO's van rebre la visita de diverses persones especialitzades com Enric Aloy, secretari general del Departament d'Innovació Universitats i Empresa i Josep Maria Palau, director dels Serveis Territorials a la Catalunya Central del mateix Departament.⁷⁷

⁷⁶ MONTANER, Josep.M "Els treballadors de REMCO no tiren la tovallola i continuen defensant la factoria de Solsona", CELSONA, 03-04-2009

⁷⁷ ESTANY, Ramon "Tradema vol obrir mercats per recuperar la producció", CELSONA, 12-06-2009.

D'aquesta manera, amb el pas dels mesos cada vegada es feien més visibles els efectes generats per aquesta situació econòmica, com la manca de confiança i l'augment de les xifres d'atur, tal i com es veu al gràfic. Així, es pot apreciar que la xifra d'atur des del gener fins al desembre es va incrementar quasi un 50%.

7.3. Reaccions polítiques

Tot i que les relacions empresarials i laborals no són competència dels ajuntaments, l'Ajuntament de Solsona ha actuat com a intermediari entre els representats de les empreses i els dels treballadors i ha facilitat els contactes amb la Generalitat o qualsevol altra administració.⁷⁸ Pel que fa a l'Ajuntament d'Olius, ha organitzat algunes trobades amb empresaris per tal de donar-los suport a l'hora d'anar a una entitat bancària o a l'Administració, tot i que no es puguin dur a terme mesures molt importants, ja que es disposen d'uns recursos econòmics força limitats.⁷⁹

A més, l'Ajuntament de Solsona s'ha acollit al Fons Estatal d'Inversió Local (FEIL) que li ha arribat procedent del Pla E. D'aquesta manera, amb el 1.700.000 euros d'aquest fons s'han realitzat les obres següents:

- Acabament del segon pavelló municipal
- Urbanització de la vorera del Vall Fred
- Millora del talús de la Mare de la Font
- Creació d'una nova xarxa d'abastament d'aigua entre els dipòsits de Rotxès i la central del dipòsit de distribució

Aquestes actuacions han donat feina al voltant d'unes 12 persones que estaven a l'atur.

Pel que fa al FEIL del 2010 de 970.000 euros, es destinarà el fons a obres més petites, com per exemple:

⁷⁸ Entrevista a l'alcalde de Solsona, Xavier Jounou, 29-06-2009

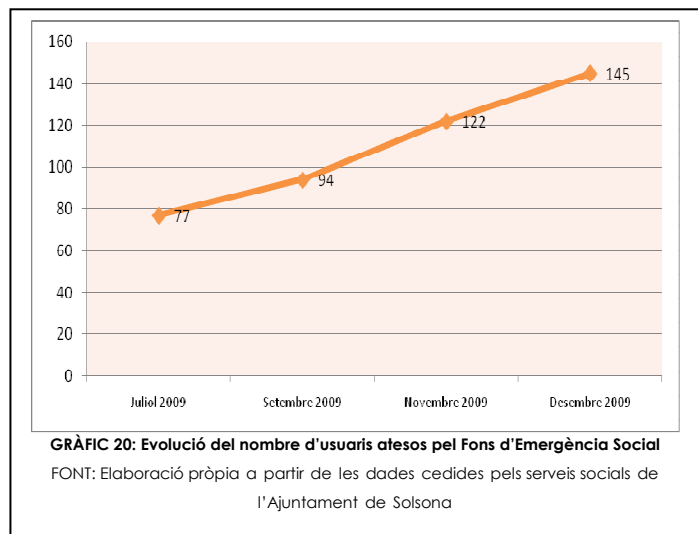
⁷⁹ Entrevista a l'alcalde d'Olius, Ramon Sala, 7-08-2009

- Canvi de l'enllumenat dels carrers per baix consum
- Millora d'algunes voreres del Nucli Antic
- Arranjament de les zones verdes de la ciutat.⁸⁰

Finalment, des de la Regidoria d'Acció Social de l'Ajuntament de Solsona també s'està impulsant un projecte anomenat Pla d'emergència social dins el qual participen les assistents socials, entitats socials de la comarca i administracions locals. Aquest pla té com a finalitat donar una resposta immediata a aquelles persones que es trobin en una situació d'urgència. Així, les famílies poden accedir a ajuts per l'habitatge i per la cura i manutenció dels nens i nenes. Pel que fa al pressupost d'aquest projecte, s'ha disposat d'una partida pressupostària de la regidoria d'acció social i de diverses aportacions que particulars o entitats estan donant. Les bases del projecte es van aprovar el 18 de maig del 2009 i el contingut del projecte definitiu va ser valorat i aprovat per diverses entitats en la trobada que es va realitzar al 5 de novembre del 2009.

Tot i així, no tothom pot socil·litar aquestes tipus d'ajudes, ja que cal complir uns requisits generals i específics, els més importants dels quals són que la situació en què es trobi la persona sigui causada per la crisi, que s'accepti la planificació realitzada pels serveis socials i que els ingressos nets anuals ponderats no superin l'IPREM (Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples que s'utilitza per calcular el llindar d'ingressos per accedir a algunes ajudes com beques o subsidis). A més, les persones que les rebin han d'estar disposades a dur a terme alguna contraprestació, la qual pot ser en l'àmbit de la formació, educació o voluntariat.⁸¹

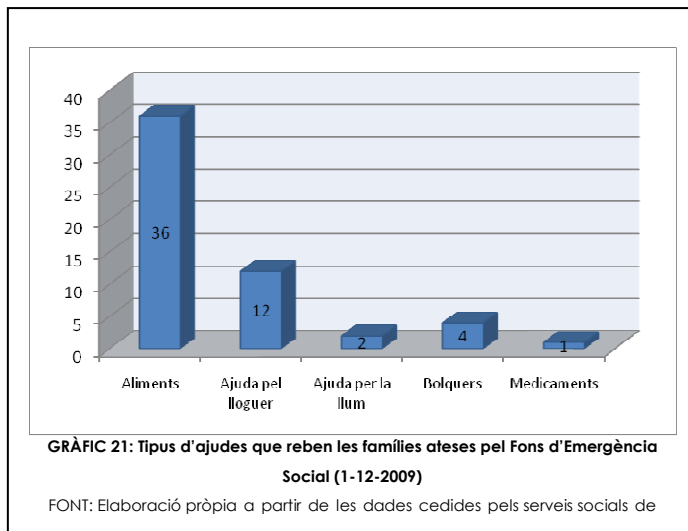
Referent al nombre de persones que reben les ajudes d'aquest pla, aquesta xifra ha tingut un increment molt significatiu des del juliol del 2009.

⁸⁰ Entrevista a l'alcalde accidental de Solsona, Martí Abella, 23-12-2009

⁸¹ Informe del Pla d'Emergència Social realitzat per diverses entitats i organismes del Solsonès

L'última dada és de l'1 de desembre del 2009 a partir de la qual s'estan atenent 38 famílies

que suposen 145 persones, les quals reben ajudes diferents, tal i com s'aprecia al gràfic.

Una altra ajuda per fer front a la crisi és la PIRMI, que és una prestació destinada a les persones que no cobren cap tipus de prestació social ni subsidi. A principis del 2009 només hi havia cinc persones que rebien

aquesta ajuda, però a finals del desembre del mateix any aquesta xifra s'ha incrementat fins a arribar a 31 a Solsona i 2 a la Comarca.⁸²

D'altra banda, per part del Consell Comarcal es va crear al març del 2009 una Comissió de Promoció Econòmica formada per diverses entitats públiques i privades de la comarca, que té com a objectius principals frenar l'augment constant de l'atur i definir un nou model de futur que doni resposta a totes les conseqüències produïdes per la crisi. A més, a partir d'aquesta comissió es va formar un petit grup de treball integrat per 6 persones que tenen com a tasca proposar actuacions concretes durant les seves reunions periòdiques.⁸³

Algunes de les propostes que s'estan impulsant des d'aquesta comissió a partir del juliol del 2009 són les següents:

- Oferir per part de diverses institucions com el Servei d'Ocupació de Catalunya o el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya tot tipus de formació contínua o per la inserció laboral, dirigida a diferents públics, tant per la població activa com per l'aturada.
- Pel que fa al teixit empresarial, cal establir un pla sobre les telecomunicacions, augmentar la cooperació entre les diverses entitats i empreses de la comarca i fomentar l'emprenedoria mitjançant el contacte directe entre alumnes i empreses.
- Referent a accions més generals i dirigides a tota la població, caldria crear un bloc de participació i elaborar un projecte per la creació de tallers pedagògics des del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.

⁸² Entrevista a l'assistent social de l'Ajuntament de Solsona, Àlicia Torrent, 14-07-2009

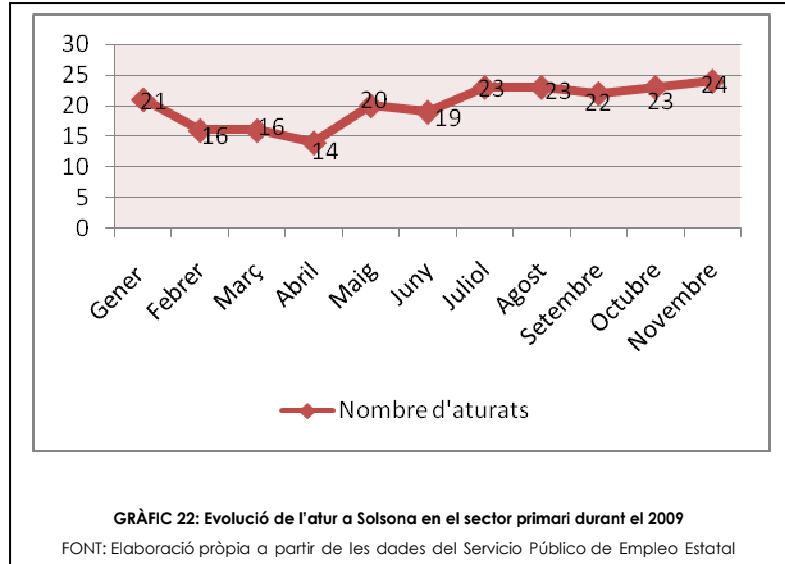
⁸³ Entrevista a la tècnica de l'àrea de promoció econòmica del Consell Comarcal del Solsonès, M. Goretti Sala, 8-07-2009.

7.4. Situació del teixit econòmic i productiu del municipi

7.4.1. Sector primari

El pes del sector primari a la comarca del Solsonès ha anat disminuint amb el pas dels anys tenint unes xifres d'atur força reduïdes. Així, l'activitat econòmica s'ha concentrat en el sector industrial i el de la construcció.

Segons un sindicat agrari, el nombre d'afiliats ha disminuït en aquests dos últims anys a causa de la situació econòmica

del sector. Així, davant aquesta situació moltes persones abandonen la pagesia.

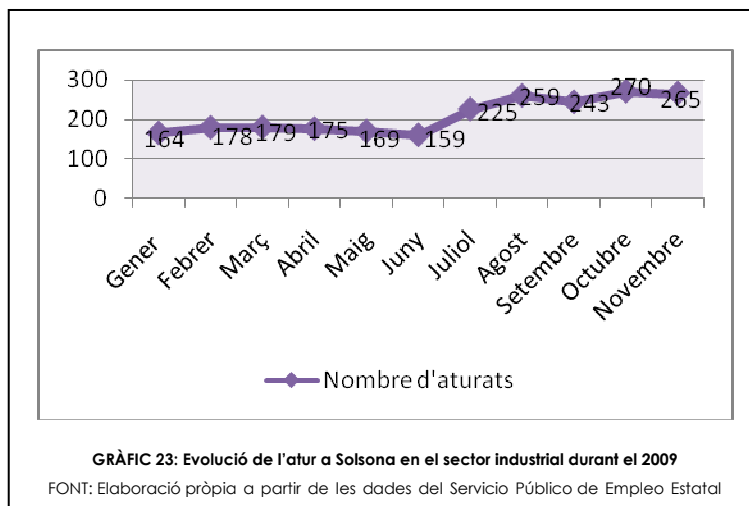
Tot i que el sector s'ha vist afectat per la crisi a causa de l'augment dels preus dels pinsos i la davallada dels preus dels cereals, el porc i la vedella i de la pèrdua del valor de la fusta, aquest ja fa temps que està immers en una crisi específica del sector agropecuari. És per aquest motiu que aquesta crisi actual i general ha afectat poc a la pagesia, ja que aquesta ja està acostumada a patir-ne.

Malgrat tot, el sindicat continua vetllant pels interessos de la pagesia fent d'intermediari entre l'administració i els pagesos per tal de millorar les indemnitzacions i ajudes concedides al sector.⁸⁴

7.4.2. Sector industrial

Des de començaments del 2009, moltes empreses establertes als polígons de Solsona i Olius han anat aplicant Expedients de Regulació d'Ocupació. A més, el sector presenta unes xifres d'atur molt elevades que s'han incrementat amb el pas dels mesos.

⁸⁴ Entrevista a un representat de la junta de la Unió de Pagesos, Ramon Mascaró, 21-08-2009

Algunes d'aquestes companyies més importants, que engloben un nombre de treballadors força elevat, són les següents per ordre alfabètic:

- o EGO Controls Appliance, S.L.¹ (Popularment anomenada Remco)

Aquesta empresa, que forma part d'un grup empresarial de capital alemany, es va instal·lar a Solsona l'any 1995. A més, l'any 1997 la factoria va rebre 130.000 euros per part del Consell amb l'objectiu d'impulsar el seu establiment al municipi.

Aquesta companyia, que es dedicava a la fabricació de circuits electrònics tant per la línia blanca com la de calor, va anunciar el seu tancament a principis del 2009.⁸⁵ Segons la direcció de la factoria, les causes que van influir a l'hora de prendre la decisió del tancament van ser la davallada de les comandes, el descens d'activitat en el mercat i l'excés d'oferta per la demanda existent. A més, per optimitzar recursos es va optar per tancar una de les empreses més llunyanes de la matriu alemanya i centralitzar la producció a Lliçà de Vall.⁸⁶

Davant aquesta decisió, el comitè d'empresa acompanyat d'alguns dirigents polítics es va reunir diverses vegades amb els representants de la fàbrica per tal de buscar alternatives com l'aplicació d'un ERO temporal⁸⁷ i també va convocar un parell de manifestacions a Barcelona i a Solsona a fi de protestar contra la decisió de tancar l'empresa.⁸⁸

Malgrat tot, definitivament l'empresa va tancar el 31 de juliol del 2009, després de deixar a l'atur entre 98 i 102 treballadors, segons les fonts consultades, els quals són la gran majoria dones.

⁸⁵“Remco tanca les portes a Solsona deixant 98 treballadors a l'atur”, Celsona, 13-03-2009

⁸⁶ Entrevista al director de l'empresa EGO Controls Appliance, Xavier Valero, 7-07-2009

⁸⁷ Servei de Premsa del Consell Comarcal del Solsonès, “El Consell cita el màxim responsable de REMCO a Espanya per tractar el tancament de la planta de Solsona, Celsona, 20-03-2009.

⁸⁸ MONTANER, Josep M. “Els treballadors de REMCO es manifesten contra el tancament anunciat per la direcció de l'empresa”, Celsona, 03-04-2009

Pel que fa als treballadors de l'empresa, han rebut una indemnització de 33 dies per any treballat més un lineal d'uns 100 euros aproximadament. A més, la Generalitat preveu oferir-los un curs de formació centrat bàsicament en la llei de la dependència per tal de donar sortida professional als aturats i a la vegada solucionar les mancances dels ciutadans que pateixen alguna dependència.⁸⁹

o Filsmít, S.L.

Es va implantar al polígon industrial d'Olius al 1980. La companyia fabricava quadres elèctrics i equips de fred per dos únics clients: la multinacional japonesa Itachi i l'empresa nord-americana Termoking.

D'ençà del començament de la crisi, al 2007 es van realitzar 12 acomiadaments objectius i posteriorment, es va prendre la decisió de tramitar un expedient. La causa de la seva aplicació va ser la reducció d'un 70% de la producció i de la facturació. Pel que fa a les condicions, aquest expedient afectava 9 treballadors dels 46 de l'empresa, que cobraven la prestació de l'atur com a salari durant un any fins al 31 de desembre del 2009.

Davant la situació empresarial, no es descartava un possible tancament, ja que les normatives no ajudaven l'empresari a fer front a la crisi i a més, la companyia tenia un deute amb Hisenda i Seguretat Social.⁹⁰

Finalment, l'empresa va tancar el 31 de juliol del 2009.

o F.Y.T.I.S.A, S.L. (Fieltros y tejidos industriales Sociedad Anónima)

Aquesta empresa, que forma un grup empresarial amb Tèxtil d'Olius, es va implantar a la comarca al 2005 després de traslladar-se de Sabadell i Barberà del Vallès. L'empresa es dedica a la fabricació de productes tèxtils per diversos sectors, sobretot el de l'automoció, el 70% dels quals es destinen a l'exportació. D'aquesta manera, gràcies al gran volum de vendes que realitza l'empresa a l'estranger i els ajuts a l'automòbil que els seus clients finals han rebut, actualment gaudeixen d'una situació força excepcional, ja que mes rere mes han anat desafectant l'expedient per tal de tornar a contractar personal.

L'ERO, que es va aplicar per la baixada al 50 % de les comandes durant els dos últims mesos del 2008 i els quatre primers del 2009, es va implantar a l'abril del 2009 mitjançant el qual cada treballador tenia com a màxim una suspensió temporal de 90 dies fins a arribar al 31 de desembre del 2009.

⁸⁹ ESTANY, Ramon "La Generalitat oferirà formació per a les treballadores de Remco", Celsona, 22-05-2009

⁹⁰ Entrevista al cap de personal de l'empresa Filsmít, Oscar, 21-07-2009.

Davant aquesta situació actual, l'empresa preveu obrir-se cap a nous mercats fora de la Unió Europea.⁹¹

o SIMET, S.L. (Sintetizados y Metalurgia de Solsona)

L'empresa, que forma part d'un grup empresarial anomenat AMES, va inaugurar la seva planta al municipi de Solsona al març del 1992. La companyia fabrica peces sintetitzades, ja siguin peces per màquines o coixinets a partir de pols metàl·lica, que més del 70% són exportades a gran part del món, tot i que el continent principal és Europa.

Es va decidir aplicar un ERO per la caiguda del 50% de les vendes a partir del segon semestre del 2008. Tot i que va ser una de les fàbriques del grup que va tramitar l'ERO més tard, es va optar per un expedient concentrat que comprenia des de mitjan abril fins a mitjan setembre del 2009, ja que es pretenia treballar la meitat dels dies, que era el necessari per produir el material corresponent a les comandes rebudes. Pel que fa als treballadors, reben el 95 % del salari, del qual un 70% prové de l'Administració i la part restant és complementada per l'empresa. A més, durant les setmanes que els treballadors estan a l'atur, l'empresa els ofereix cursos de formació en àmbits tant especialitzats (investigació) com generals (idiomes). Malgrat tot, l'empresa es va veure obligada a congelar els sous i a treure les hores extres abans d'aplicar l'expedient.

Al principi es van complir les condicions de l'ERO, però a causa de l'augment de les vendes a l'estiu del 2009 aquest es va desafectar. És per aquest motiu que la direcció està negociant amb el comitè l'ajornament de l'expedient.⁹² Davant aquesta situació, el comitè d'empresa no creu necessària l'ampliació de l'expedient pel bon ritme de producció que ha assolit l'empresa des de principis de l'estiu del 2009.⁹³

La companyia ha rebut un ajut del Pla Estatal de l'Ajuda a l'Automòbil, ja que el 85% dels seus productes es comercialitzen en aquest sector i n'ha demanat una altra a la Generalitat, de la qual encara es desconeix la seva resolució.

o Tradema, S.L.

La companyia, que pertany al grup Sonae, una multinacional de capital portuguès, es va establir a Solsona entre els anys 1967 i 1968. És una empresa dedicada a la transformació de fusta, però en aquests últims anys s'ha anat especialitzant en el sector de la melamina, ja que el 80% del producte venut està revestit d'aquest material.

⁹¹ Entrevista al director de l'empresa F.Y.T.I.S.A, Xavier Llàcer, 18-09-2009

⁹² Entrevista al director de l'empresa SIMET, Jordi Gavalrà, 17-07-2009

⁹³ Entrevista al president del comitè d'empresa SIMET, Josep Torramorell, 31-07-2009

La companyia ha implantat un ERO a causa de la davallada de les comandes al 40% i en vista de la situació del mercat. Aquest procés es va iniciar durant el primer trimestre del 2009 i té una durada d'un any i mig i afecta tots els treballadors de l'empresa.

Pel que fa al personal, les persones majors de 52 anys tenen un màxim de 120 dies de suspensió temporal i les que són menors de 52 anys, poden tenir una suspensió del contracte d'un màxim de 180 dies. Referent al sou, cobren un 90% del salari, del qual un 70% és aportat per l'Administració i la resta és afegit per l'empresa i el fons de malaltia, que s'obté a partir de la deducció d'un percentatge de les nòmines dels treballadors.

La direcció de l'empresa ha assegurat que té la voluntat de subsistir davant d'aquesta crisi i la factoria preveu ampliar l'exportació i la inversió per tal de recuperar l'activitat productiva, ja que actualment només un 10% de la producció es destina al mercat estranger.⁹⁴

o Tèxtil d'Olius, S.A

Aquesta empresa, precedent de Sabadell, es va establir a la comarca l'any 1979. És una factoria que es dedica a la fabricació de filtres de llana i té una posició privilegiada en el mercat, ja que és una empresa molt especialitzada en un producte que gaudeix d'un radi d'acció molt elevat, ja que al món no hi ha més de 10 empreses que fabriquen el seu producte. Així, el 50% de la seva producció es comercialitza al mercat espanyol i la part restant, entre el mercat europeu i la resta del món.

La demanda de l'ERO va ser propiciada per la situació global de l'economia i en previsió del que podria passar a curt termini, encara que la crisi també havia afectat l'empresa en un 30% en tots els aspectes tant econòmics com productius.

L'expedient aplicat, que dura fins a finals del 2009, afecta la totalitat de l'empresa i cada treballador pot tenir com a màxim de suspensió temporal del contracte 90 dies. Pel que fa al sou, els treballadors cobren un 95% del salari, del qual un 70% és pagat per l'Administració i l'empresa complementa la part restant.

Des de la direcció de l'empresa, es preveu un futur positiu, ja que l'aplicació de l'ERO s'ha realitzat per tenir una continuïtat a curt i a llarg termini.⁹⁵

A partir de l'estiu del 2009 i al llarg de l'any altres empreses de la comarca del sector de la construcció i dels electrodomèstics han aplicat també aquests tipus d'expedients.⁹⁶

⁹⁴ Entrevista al director de l'empresa Tradema, Ricard Molas, 10-07-2009.

⁹⁵ Entrevista al director de l'empresa Tèxtil d'Olius, Nicolás Cantón, 27-07-2009

⁹⁶ Document dels Expedients de Regulació d'Ocupació al Solsonès al 2009 del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

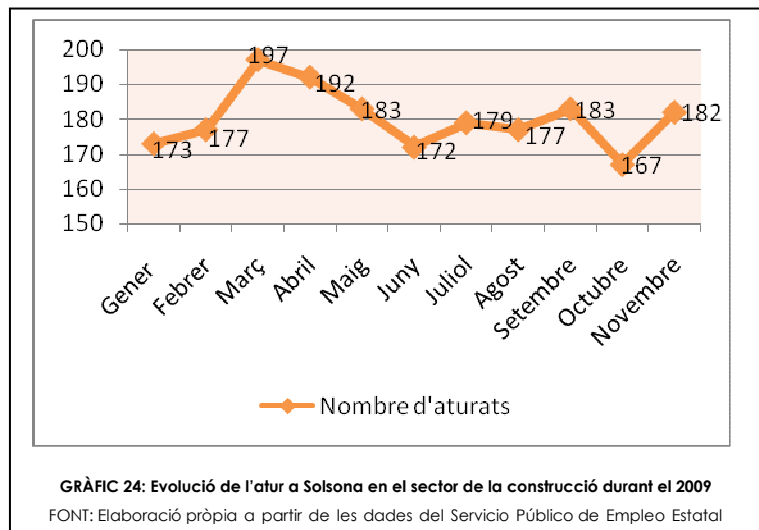
Davant la situació en què es troba el teixit empresarial de la comarca, algunes associacions empresarials consideren que un Expedient de Regulació d'Ocupació és la única mesura per la qual poden optar les empreses abans de tancar o d'acomiar personal amb l'objectiu de subsistir a aquesta crisi. A més, consideren com a factor fonamental millorar l'especialització dels treballadors per tal d'enfortir el teixit econòmic de la comarca i poder ser més competitiu.⁹⁷

Finalment, pel que fa als sindicats, d'ençà de la crisi el seu volum de feina s'ha incrementat molt, ja que han atès un nombre molt elevat de consultes per part dels delegats o comitès d'empresa sobre els ERO que estan aplicant nombroses empreses de la comarca. A més, han col·laborat en la negociació sobre el tancament de l'empresa EGO Appliance Controls i també es troben dins de la Comissió de Promoció Econòmica de la comarca per tal d'aportar noves idees amb l'objectiu de pal·liar els efectes de la crisi.

Per acabar, consideren que la població de la comarca els valora poc, ja que molts treballadors tenen poc coneixement sobre aquests i en comarques petites com el Solsonès no existeix el sentiment de sindicalisme i pluralitat.⁹⁸

7.4.3. Construcció

Un dels sectors més afectats per aquesta crisi ha estat el de la construcció, tal com es pot apreciar en les dades de l'atur. Tot i així, algunes empreses del sector establertes a Solsona s'han adaptat a la nova situació del mercat per tal de subsistir davant aquesta situació, encara que moltes han hagut d'acomiar personal per la davallada de l'activitat.

D'aquesta manera, algunes companyies s'estan mantenint en el món de la construcció gràcies a la diversificació de la seva activitat, ja que es dediquen a la construcció d'habitatges i a obra

⁹⁷ Entrevista a un representant de l'Associació d'Empresaris del Solsonès, Miquel Jounou, 5-08-2009

⁹⁸ Entrevista als sindicats de la UGT i de Comissions Obreres, 20-07-2009/28-07-2009

pública així com també a realitzar rehabilitacions i manteniment d'empreses. En canvi, altres han optat per l'obra pública i també han participat en alguna obra del FEIL.⁹⁹

A més, la crisi també ha afectat a totes aquelles empreses i professionals que desenvolupen una activitat relacionada amb aquest sector.

El món de l'arquitectura també ha patit les conseqüències de la forta davallada de la construcció. Així, segons alguns professionals, el 80% dels projectes lligats a la construcció s'estan endarrerint i reduint, encara que s'estan incrementant els projectes urbanístics lligats al sector públic i s'estan realitzant moltes més reformes. A més, també creuen que un dels factors més importants per tal de subsistir davant aquesta crisi és la diversificació de l'activitat del despatx, ja que realitzen tot tipus de projectes en el camp de l'arquitectura, l'urbanisme, l'interiorisme o l'enginyeria.

Pel que fa a la construcció d'habitatges per particulars, algunes empreses consideren que és una bona època per fer-ho pel fet que els preus s'han ajustat i hi ha una bona disponibilitat de mà d'obra.¹⁰⁰

Referent a les immobiliàries, algunes de les empreses establertes a Solsona han reduït la seva activitat en la venda d'habitatges, ja que actualment el perfil de comprador és aquella persona que disposa dels recursos econòmics suficients per adquirir una vivenda o té avaladors, però l'han incrementat en els lloguers. D'aquesta manera, la crisi ha modificat la seva activitat, ja que actualment el 80% és administració de lloguers i el 20% restant és venda d'habitatges, mentre que al 2007 hi havia un 70% de vendes i un 30% de lloguers.

També, consideren que el ritme de construcció i d'obertura d'immobiliàries era insostenible, ja que qualsevol persona, sense cap titulació ni acreditació, podia construir i vendre finques, encara que actualment més d'un 75% d'oficines immobiliàries ja s'han tancat. Tot i així, a partir del 2008 s'han establert un conjunt de normatives per tal de regular el sector i d'incrementar la seva professionalitat. Finalment, el sector considera imprescindible els seus serveis, ja que actuen com a intermediari neutral en la negociació de compra o lloguer i aconsellen quina és la millor operació en cada moment¹⁰¹

El sector del moble també s'ha vist afectat per la crisi, ja que algunes empreses del sector s'han vist obligades a reduir els preus de la feina pel fet que la competència també ho fa. A

⁹⁹ Entrevista a les empreses constructores, Mangas i Fills i Constructora de Solsona, 15-07-2009

¹⁰⁰ Entrevista a les arquitectes, M. Àngels Espar i Berta Sarri, 13-08-2009 / 1-09-2009

¹⁰¹ Entrevista a les immobiliàries, Immostudi Solsona i Casa Andreu, 14-07-2009 / 13-08-2009

més, han notat un augment dels índexs de morositat, ja que els costa més de cobrar per part dels clients.

Tot i així, alguna companyia està invertint en coneixement i maquinària, ja que està investigant un sistema de treball a partir d'un programa informàtic, el qual permet incrementar la rapidesa del procés de fabricació.

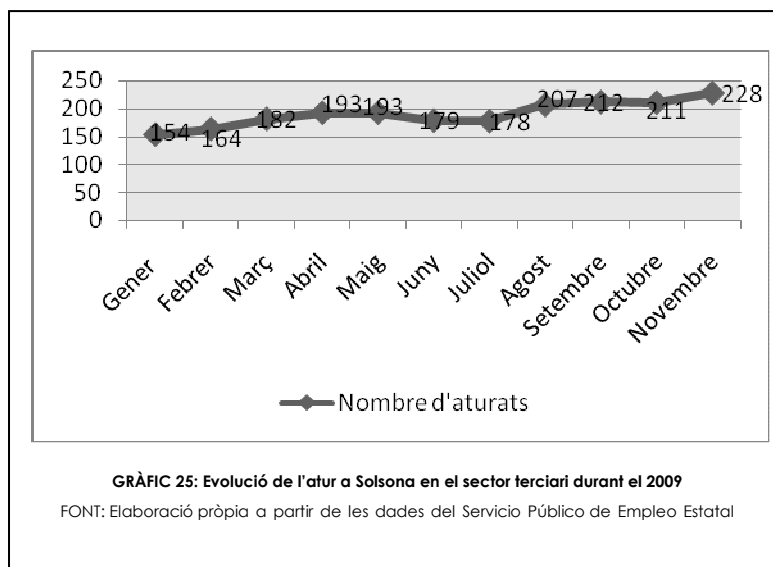
En canvi, en altres empreses s'ha produït un canvi en el tipus de feina pel fet que s'ha reduït l'obra nova i s'ha incrementat el nombre de reformes d'habitatges. Malgrat tot, consideren que l'afectació de la crisi en el sector no ha estat molt greu gràcies a la diversificació de l'activitat.¹⁰²

Una de les evidències, que ha deixat el boom de la construcció d'aquests últims anys a Solsona, ha estat l'elevat nombre d'habitatges de construcció nova, xifra que es troba entre 150 i 450 vivendes, segons les fonts consultades.

La gran majoria dels professionals del sector considera que aquesta xifra és força exagerada, ja que es trigarà força temps a absorbir aquest volum de vivendes entre 2 i 10 anys, segons les fonts. A més, des del sector es creu que no era competència de l'Ajuntament regular la construcció perquè si les peticions seguien la normativa vigent, era lògic que concedís les llicències d'obres pertinents. D'aquesta manera, es considera que ha estat el propi sistema de lliure mercat que ha ocasionat aquest boom en el sector, que segons sembla no es tornarà a repetir mai més.

7.4.4. Sector terciari

En aquest sector econòmic, hi ha una gran diversitat de serveis i subsectors, fet que ocasiona unes xifres d'atur força elevades, tal i com es pot observar en el gràfic.

¹⁰² Entrevista a les empreses del sector del moble, BGV i Mobles Nosàs, 3-09-2009 / 14-10-2009

7.4.4.1. Serveis bancaris

Els bancs i les caixes també han desenvolupat un paper molt important en aquesta crisi.

Algunes entitats consideren que la seva activitat no s'ha vist modificada per aquesta situació, sinó que el que ha canviat realment han estat els problemes dels clients. A més, tot i que s'han reduït els beneficis, algunes caixes han mantingut el pressupost destinat a l'obra social mentre que altres s'han vist obligades a reduir-ne la seva potència. A més, algunes entitats ja van deixar d'invertir en la construcció al 2006.

Pel que fa als requisits a l'hora d'accedir a una hipoteca, les entitats consideren que aquests no han canviat, ja que es continuen seguint els mateixos passos i protocols que abans de la crisi que consisteixen en tres:

- Valoració de la finalitat per la qual es vol una hipoteca o préstec.
- Estudi de la capacitat de devolució del client en funció de les quotes mensuals.
- Establiment de les garanties en cas que el client no pugui retornar el préstec.

El que ha canviat d'ençà de la crisi és la capacitat de devolució del client, ja que s'ha produït un canvi en la situació econòmica general del país on moltes persones es troben en una situació laboral més complicada i, fins i tot, precària.

A més, moltes persones són conscients de la seva situació i més d'un 25% ja no van a l'oficina a sol·licitar una hipoteca. D'aquesta manera, les entitats n'han reduït la seva concessió perquè també reben menys persones que en demanen. Tot i així, s'estan renovant tots els préstecs que ja estaven concedits i la majoria dels que ara es demanen es concedeixen.

Referent als actius tòxics, moltes entitats bancàries no han entrat en la dinàmica de concessió de crèdit de forma gratuïta, però sí algunes han concedit hipoteques per valors superiors al 80%, xifra estipulada com a llindar en aquestes operacions.

Pel que fa a la confiança del client, des del sector es comenta que a finals del 2008 hi va haver un període d'alarma social impulsat pels mitjans de comunicació, fet que va ocasionar que alguns clients de les caixes anessin a demanar l'estat dels seus estalvis, encara que actualment la gent està més tranquil·la.

També, des de les entitats, es considera que l'augment del fons de garantia dels dipòsits a 100.000 euros per titular i dipòsit és una mesura, impulsada pel govern central, força adient per augmentar la confiança dels ciutadans. A més, el govern ha facilitat un conjunt d'instruments per tal de donar crèdit a les famílies i a les empreses mitjançant la intervenció de les entitats bancàries, com per exemple, s'ha posat a disposició de les persones aturades tot un conjunt de microcrèdits amb l'objectiu d'ajudar a pagar les mensualitats de la seva hipoteca. A més, també s'ha ofert a les empreses que tinguin un crèdit la possibilitat d'accedir

a un altre crèdit per pagar l'anterior i per les empreses, que treballen pel sector públic i que cobren els serveis prestats a llarg termini, tenen l'opció de rebre els diners de forma anticipada pagant un tipus d'interès força reduït. Malgrat tot, aquestes mesures que s'estan duent a terme no tenen un efecte pràctic en els ciutadans, ja que moltes persones ja no van a demanar aquestes ajudes a les entitats financeres, però a més aquestes, davant de problemes de solvència, ja no el concedeixen.

Finalment, referent al futur, els especialistes del sector consideren que les persones que necessiten una hipoteca la continuaran sol·licitant, encara que és força possible que les inversions disminueixin. A més, es preveuen processos d'integració d'entitats financeres per tal de reduir punts de venda i costos.

7.4.4.2. Comerç

Una de les conseqüències més immediates d'aquesta crisi ha estat la disminució del consum per part de la població, ja que moltes famílies han reduït els seus ingressos. Aquest fet s'evidencia en la reducció de l'activitat de molts comerços establerts a Solsona i dedicats a diferents àmbits del sector.

Segons l'associació de botiguers, els comerços més afectats per aquesta situació econòmica són aquells que vénen productes de temporada com el tèxtil. A més, els establiments que han tancat des de finals del 2008 fins a mitjan 2009 representen un 4% del total de membres de l'associació, encara que un tancament als inicis de la crisi posa de manifest una falta de consolidació per part del comerç. Malgrat tot, al llarg del 2009 també s'han incorporat a l'associació un parell d'empreses dedicades al sector de la seguretat i la publicitat.¹⁰³

Pel que fa al sector del tèxtil, la majoria de professionals d'aquest han notat una certa davallada en la seva activitat al voltant d'un 5%. A més, els clients han modificat els seus hàbits de consum, ja que han reduït la seva despesa, però han augmentat, sobretot, el grau d'exigència a l'hora de comprar, ja que volen que una mateixa peça es pugui combinar amb diferents elements de vestir. Davant d'aquesta situació, alguns comerciants estan intentant ajustar més els preus i realitzar alguna promoció per tal de captar l'atenció del client.¹⁰⁴

També el sector de la tapisseria i dels objectes de regal ha notat una lleugera reducció en la seva activitat així com també una modificació en els hàbits de consum, ja que els clients han

¹⁰³ Entrevista al president de la Unió de Botiguers, Josep Pelegrina, 7-08-2009

¹⁰⁴ Entrevista a les botigues de roba, Gaudí, La Cotillaira i Davesas, 14-07-2009 / 13-07-2009 / 2-10-2009

reduït la seva despesa i esperen a final de mes per realitzar aquest tipus de compres mentre que abans es feien a principis de mes, quan rebien el salari.¹⁰⁵

El sector alimentari també ha notat els efectes de la crisi. Així les carnisseries han tingut un descens de la seva activitat al voltant del 10%. A més, els consumidors han reduït la seva despesa i trien productes més econòmics i de menor qualitat.¹⁰⁶

Els forns de pa també s'han vist afectats per la situació actual, ja que els seus clients, tot i que continuen consumint pa, han reduït la compra de pastes pel fet que són uns productes més cars. A més, han reduït la seva freqüència a l'hora de comprar, ja que aprofiten més el producte.¹⁰⁷

Pel que fa als plats precuinats, algunes empreses del sector han mantingut el volum de vendes a la botiga a causa que ja s'ha perdut l'hàbit de cuinar, però han reduït la seva activitat pel descens a la meitat del nombre d'alumnes que es queden al menjador en una llar d'infants. Altres empreses sí que han notat un canvi en els comandes dels clients, ja que han reduït la seva despesa i en els càterings i celebracions es concreta més el nombre de persones. Tot i així, també s'han vist beneficiades per aquesta situació, ja que s'ha incrementat el nombre de càterings pel fet que algunes celebracions s'han deixat de fer en restaurants o hotels.¹⁰⁸

7.4.4.3. Serveis de transport

Com a conseqüència de la davallada de l'activitat empresarial de la comarca, les empreses transportistes també s'han vist afectades per la situació econòmica actual.

Així, d'ençà de la crisi han tingut una reducció del volum de feina entre un 10 i 35%, ja que el grau d'afectació depèn del tipus de productes que transporten. Davant aquesta situació, algunes estan intentant reduir costos i incrementar el preu de les tarifes, tot i que n'hi ha que s'han vist obligades a acomiadar treballadors.

Malgrat tot, un dels factors que ha ajudat el sector ha estat la disminució del preu del gasoil des del 2007, ja que s'ha pogut reduir un dels costos més importants d'aquests tipus d'empreses.¹⁰⁹

¹⁰⁵ Entrevista a la botiga de regals i tapissaria, Decser, 21-08-2009

¹⁰⁶ Entrevista a les carnisseries, L'Espetec i Can Solvi, 13-08-2009 / 18-08-2009

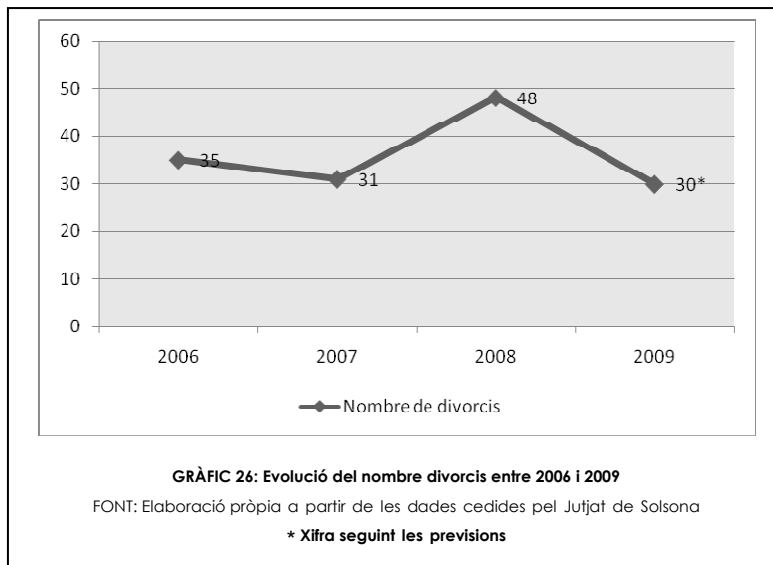
¹⁰⁷ Entrevista als forns de pa, Cal Camps i Forn de Sant Joan, 12-08-2009 / 14-08-2009

¹⁰⁸ Entrevista a les empreses de plats - precuinats, La Carmanyola i Teca-Teca, 21-08-2009 / 16-10-2009

¹⁰⁹ Entrevista a les empreses transportistes, Vilà-Prat i Transcolisa, 15-07-2009

7.4.4.4. Serveis judicials

Els professionals d'aquest sector també han notat algunes variacions en la seva activitat, ja que la gran majoria dels gabinets han canviat el tipus de feina d'ençà de la crisi, encara que el seu volum s'ha mantingut. A més, s'ha incrementat el nombre de morosos, ja que els costa més de cobrar pels serveis prestats i veuen més casos d'impagats. En canvi, pel que fa al nombre de divorcis, aquesta xifra s'ha reduït, ja que els problemes econòmics no permeten la separació de la parella. ¹¹⁰

Referent al Jutjat de Solsona, el qual té una partida judicial de 20.000 persones, les seves competències es poden dividir en tres àmbits: el penal (faltes i delictes del codi penal), el civil (conflictes entre ciutadans) i el registre civil (població).

La seva activitat s'ha vist molt afectada per la crisi, ja que el

volum de feina del 2009 s'ha incrementat un 40% respecte al 2008. Així, durant el 2008 es van gestionar 600 assumptes civils mentre que al 2009 s'arribaran a portar uns 950 casos. A més, d'ençà de la crisi han augmentat els casos d'impagats i les reclamacions i s'ha reduït el nombre de divorcis.

Com a conseqüència d'aquest augment de feina, si no s'amplia el nombre de funcionaris és probable que els assumptes no es portin tant al dia. ¹¹¹

7.4.4.5. Turisme i oci

La reducció del consum privat també ha afectat el sector turístic i d'oci.

Pel que fa a les agències de viatges, algunes han tingut un descens de l'activitat a causa de la reducció del volum de viatges a la meitat, ja que moltes persones han reduït la durada de les vacances o han optat per un destí més pròxim o, fins i tot, algunes les han eliminat. Tot i així, aquest any el que s'ha venut més han estat els paquets, ja que actualment els clients, a

¹¹⁰ Entrevista als advocats, Rossend Mujal i Candi Pujol, 14-08-2009 / 17-08-2009

¹¹¹ Entrevista al Jutjat de Solsona, 13-08-2009

banda de l'hotel, volen algun altre servei. En canvi, el transport de passatgers no s'ha vist afectat, ja que les persones necessiten desplaçar-se.¹¹²

Segons el Gremi d'Hostaleria i Restauració, aquest sector ha patit una davallada de l'activitat a causa de la reducció del consum. A més, també s'ha produït una disminució del nombre de clients en els hotels, sobretot, durant el mes de juny del 2009.¹¹³

Alguns establiments han corroborat aquesta reducció de la despesa per part dels clients, ja que escullen menús i vins de la casa en comptes de carta i redueixen la seva freqüència en els restaurants. Pel que fa als hotels, disminueixen la durada de la seva estança.¹¹⁴

Un altre tipus de turisme molt important a la comarca és el càmping. Des de la seva direcció, es comenta que l'activitat de l'empresa no s'ha vist afectada per la crisi, ja que aquesta ha incrementat un 13% el nombre de clients respecte l'any passat.

No obstant això, s'ha produït una disminució del consum al restaurant, ja que moltes persones trien menús econòmics i plats combinats, en comptes de carta. A més, tot i que s'ha incrementat el nombre de clients, aquests redueixen la durada de les vacances i esperen a reservar a última hora per tal de trobar ofertes.¹¹⁵

Un altre motor turístic de la comarca és l'estació d'esquí El Port del Compte. Segons l'estació, durant la temporada 2008-2009 hi ha hagut més despesa i consum que durant la 2007-2008, ja que tot i que la crisi s'ha notat, el bon estat de la neu ho ha compensat. Així, l'estació ha incrementat el nombre d'esquiadors fins a 145.000, respecte la xifra de 2007-2008 que oscil·lava a 85.000.

D'aquesta manera, una bona temporada de l'estació no es troba en funció de la situació econòmica sinó de l'estat de la neu. Tot i així, possiblement els esquiadors han disminuït la seva despesa en la restauració i hostaleria, però no han deixat de venir a esquiar.¹¹⁶

Referent a les oficines de turisme, actualment n'hi ha dues, una que depèn del Consell Comarcal i l'altra de l'Ajuntament de Solsona.

Pel que fa a la primera d'àmbit comarcal, també s'ha vist afectada per la situació actual, ja que s'han reduït els horaris, el nombre de persones de suport i el pressupost destinat a

¹¹² Entrevista a les agències de viatges, Viatges Montse i Autocars Tarrés, 14-07-2009 / 13-07-2009

¹¹³ Entrevista al representant del Gremi d'Hostaleria i Restauració del Solsonès, Joan Montraveta, 24-09-2009

¹¹⁴ Entrevista als hotels, Gran Sol i Sant Roc, 11-08-2009 / 12-08-2009

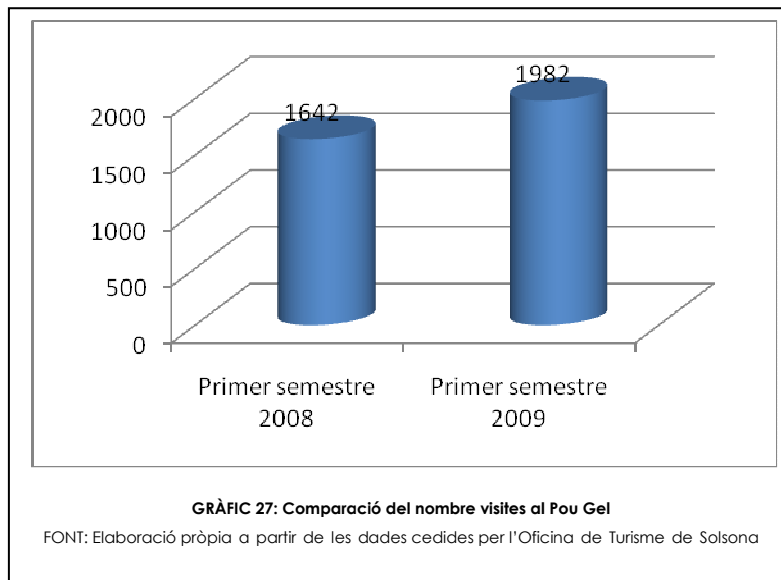
¹¹⁵ Entrevista al Càmping El Solsonès, 4-09-2009

¹¹⁶ Entrevista al director de l'estació d'esquí El Port del Compte, Alfons Ferrer, 19-08-2009

l'organització d'activitats. A més, també el volum de persones que entren per demanar informació també ha disminuït mentre que s'ha incrementat el nombre d'empreses del sector que deixen fulletons sobre el seu establiment.

Al febrer del 2009 es va crear una segona oficina de turisme, ja que era una de les actuacions del Pla director turístic impulsat des de l'Ajuntament de Solsona. Aquesta té com a funció el desenvolupament d'aquest pla i la promoció turística. D'aquesta manera, actualment s'està realitzant tot un conjunt d'accions com la creació de paquets per tal d'atreure un tipus de perfil de turista determinat, que són les persones de poder adquisitiu mitjà-alt que viuen a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Malgrat la seva curta trajectòria, el nombre de visitants s'està incrementant, sobretot durant

les vacances de Pasqua i estiu. A més, el nombre de visites guiades ha augmentat igual que les visites al Pou del Gel que s'han incrementat un 35% respecte al 2008. No obstant això, la crisi ha afectat internament, ja que alguns projectes s'han estancat a causa de la disminució dels recursos de

l'Ajuntament.¹¹⁷

Finalment, molts professionals i experts del sector consideren que el turisme sempre ha estat una tasca pendent de la comarca, ja que mai s'hi ha cregut. Actualment, s'estan desenvolupant alguns plans per tal de potenciar el turisme de la comarca, ja que pot arribar a ser un dels motors de l'economia del Solsonès pel fet que pot generar molts llocs de treball i nous establiments així com també molta riquesa.

A més, la Cambra de Comerç de Solsona considera que caldria potenciar els artesans de la comarca i crear un plat típic, així com també millorar i incrementar les infraestructures com els museus.¹¹⁸

¹¹⁷ Entrevista a l'Oficina de Turisme del Solsonès, Ester Santaulària, i a l'Oficina de Turisme de Solsona, Trini Tià, 14-07-2009 / 21-07-2009

¹¹⁸ Entrevista al president de la Cambra de Comerç de Solsona, Miquel Muntaner, 20-07-2009 / 22-07-2009

7.4.4.6. Serveis de reparació i venda de vehicles

Un altre sector molt perjudicat és el de l'automòbil, ja que les empreses del sector han tingut una davallada de la seva activitat al voltant d'un 35%, tant en les reparacions com en les vendes. A més, els compradors ara busquen vehicles més econòmics i a l'hora de fer reparacions, el client intenta escollir l'opció més barata. Malgrat tot, el Pla 2000 E, impulsat des del Govern Central, ha reactivat una mica el sector de compra - venda de vehicles.¹¹⁹

7.4.4.7. Serveis de bellesa

També les perruqueries i els centres de bellesa han notat els efectes de la crisi, i per tant, han reduït una mica la seva activitat empresarial al voltant d'un 15%. A més, els clients han modificat també els seus hàbits de consum en aquest àmbit, ja que triguen més a venir i compren menys productes. Tot i així, des del sector creuen que no cal estar en època de crisi per dur a terme campanyes de fidelització adreçades al client.¹²⁰

7.4.4.8. Serveis de treball temporal

Només hi ha una única empresa que gestioni el treball temporal de la zona de Solsona. Aquesta companyia tenia una oficina a la ciutat, però a principis d'estiu del 2009 la van tancar a causa de la davallada de la feina i ara es concentra tota a l'oficina ubicada a Manresa. Malgrat ser la única empresa del sector a la comarca, també s'ha vist afectada per la crisi, ja que quan una empresa està aplicant expedient de regulació d'ocupació, no pot contractar personal. És per aquest motiu que l'empresa ha notat un descens en la seva activitat. Així, el grup empresarial va fer al voltant de 5.000 contractes al 2007 mentre que al 2009 es preveu que aquests disminueixin fins a la meitat.

A més, des de l'oficina es preveu que, un cop passada aquesta crisi, la feina s'incrementi, ja que les empreses augmentaran la contractació temporal.¹²¹

7.4.4.9. Serveis relacionats amb l'esport

Els serveis relacionats amb l'activitat física també han notat els efectes de la crisi, ja que algunes empreses del sector han reduït el volum de clients i també alguns han disminuït la seva quota, encara que també n'han rebut de nous.¹²² A més, l'activitat esportiva d'adults s'ha reduït més que l'activitat infantil, ja que els pares prioritzen els seus fills perquè facin aquests

¹¹⁹ Entrevista als tallers de vehicles, Tallers Serena i Tallers Sampons, 9-10-2009

¹²⁰ Entrevista a la perruqueria Nuri i al centre L'Estètica, 5-12-2009

¹²¹ Entrevista a la directora de l'oficina de treball temporal Olympia, Desiré, 23-09-2009

¹²² Entrevista al Centre d'Esport i Salut Espaigua, 2-10-2009

tipus d'activitats. Finalment, les persones també han reduït la seva despesa en la roba esportiva, ja que no la renoven tan sovint.

7.4.4.10. Organismes i entitats

També les entitats privades i públiques de la comarca s'han vist afectades per aquesta situació econòmica.

El Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, que és un consorci d'entitats públiques, enguany encara no ha notat directament els efectes de la crisi, ja que es realitzen projectes de llarg termini. Tot i així, els clients pels quals s'està treballant han retallat els pressupostos dels projectes i s'espera que al 2010 hi hagi regulació de plantilla, ja que si es redueixen el nombre d'encàrrecs per part dels clients, també disminuiran les persones vinculades aquests. A més, el principal client de l'entitat és l'administració i com que aquesta ha reduït els seus ingressos, disminuirà el nombre de projectes encomanats pel 2010.

Davant aquesta situació, l'entitat també forma part de la Comissió anti-crisi i gràcies a la formació que aquesta està oferint, també està contribuint a l'enfortiment del teixit empresarial de la comarca. D'aquesta manera, s'estan realitzant cursos de formació tant per a persones actives com aturades i dintre del segon grup s'està treballant en col·lectius marginals com persones majors de 45 anys i dones.¹²³

Una altra entitat destacada de la comarca és el Cedricat, que és una fundació privada sense ànim de lucre que va sorgir al 2002 amb l'objectiu de desenvolupar el món rural en tots els àmbits. D'ençà de la crisi, s'han modificat els seus encàrrecs, ja que les administracions, que és el seu principal client, avui dia estan encomanant projectes destinats a generar riquesa i llocs de treball nous per tal de fer front a aquesta situació. A més, han ampliat la cartera de projectes i aquests són d'un import més elevat en cas que algun no es realitzi. Pel que fa al finançament, van a captar més recursos directament al Govern Central i els hi costa més cobrar dels seus clients.¹²⁴

Una altra entitat municipal és Radio Solsona, que depèn de l'Ajuntament de Solsona. Aquesta societat està finançada per les subvencions de l'Ajuntament i per la publicitat, però d'ençà de la situació econòmica actual els ingressos publicitaris s'han reduït un 20%, ja que en temps de crisi les empreses han reduït les despeses que no són imprescindibles, com per

¹²³ Entrevista a la directora de recerca del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, Glòria Domínguez, 18-08-2009

¹²⁴ Entrevista a la directora del Cedricat, Imma Pallarès, 25-07-2009

exemple, les publicitàries. A més, en ser un mitjà de comunicació públic, alguns col·laboradors de la ràdio han cregut oportú fer alguns col·loquis sobre la crisi, ja que és un tema d'interès general i d'actualitat i, a més, afecta molts ciutadans de la comarca del Solsonès.¹²⁵

També, Creu Roja, que és una organització no governamental, està desenvolupant una tasca molt important per a pal·liar els efectes de la crisi tant en l'àmbit comarcal com autonòmic. Pel que fa a la comarca, s'encarrega de repartir els aliments a les famílies ateses pel Pla d'Emergència Social, els quals provenen d'un fons d'aliments extrets de la Unió Europea que arriben tres cops l'any, tot i que sempre està amb coordinació amb els serveis socials. A data 1 de desembre del 2009 estan atenent 36 famílies, el perfil dels quals són famílies nombroses i més del 80% són infants.

Referent a un àmbit més global, l'entitat ha creat tot un conjunt de kits de suport social, els quals tenen com a finalitat ajudar totes aquelles famílies que passin una situació complicada enmig d'aquest context de crisi. Aquests kits poden anar dirigits a infants, escoles o famílies i es divideixen en set, segons la seva tipologia: des del material escolar fins a productes d'higiene pel nadó. A Solsona s'estan repartint al voltant d'un 22 kits¹²⁶. Així, d'ençà de la crisi aquesta ONG ha incrementat considerablement el seu volum de feina.¹²⁷

El Telecentre del Solsonès, integrat dins de la Xarxa dels Punts TIC de Catalunya, també s'ha vist afectat per la situació econòmica actual, ja que s'han retallat moltes subvencions destinades a la formació.

Pel que fa al Viver d'empreses, que té com a finalitat donar suport als emprenedors que volen iniciar una empresa, a partir de la crisi algunes persones van voler començar la seva pròpia empresa, però en ser una decisió costosa, totes la van iniciar des del seu habitatge particular. És per això que a mitjan agost 2009 no hi havia cap empresa ubicada dins del Viver.

A més, també s'ha creat una pàgina web anomenada "Pack anticrisi" amb l'objectiu de recollir i deixar constància de totes les notícies relacionades amb la crisi.

Referent a la formació tant presencial com no-presencial, que té l'objectiu que els usuaris aprenguin a utilitzar les TIC, d'ençà de la crisi el nombre d'usuaris s'ha incrementat molt sobretot en la formació no-presencial, que forma part de l'Aula Mentor impulsada pel

¹²⁵ Entrevista a la directora de Ràdio Solsona, Roser Clotet, 2-12-2009

¹²⁶ Presentació projecte kits de suport social de la Creu Roja

¹²⁷ Entrevista a la tècnica de l'oficina de Creu Roja del Solsonès, Núria Barcons, 16-10-2009

Ministerio de Educación y Ciencia, ja que de la presencial se n'encarrega, sobretot, l'àrea de formació del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.¹²⁸

Finalment, des de l'àrea de pediatria del Centre Sanitari del Solsonès, no han notat els efectes de la crisi, a diferència d'altres centres de Catalunya, ja que el nombre de dones embarassades respecte al 2008 s'ha incrementat. Així, enguany tenen 88 dones mentre que l'any passat en tenien 81 a data del 24 de setembre, encara que en tots dos anys més del 60 % del total són població de nacionalitat no espanyola.¹²⁹ A més, també es considera que algunes de les mesures útils per incentivar la natalitat seria incrementar la durada de la baixa de maternitat o paternitat i augmentar la flexibilitat de la jornada laboral, ja que les ajudes econòmiques que s'estan donant no la fomenten gaire.

7.4.5. Educació

També els centre educatius s'han vist afectats per aquesta crisi, sobretot, aquells que imparteixen educació no obligatòria. Així, d'ençà d'aquesta crisi, una de les llars d'infants de la ciutat ha reduït el nombre d'alumnes, ja que a principis del curs 2009-2010 tenia 66 alumnes mentre que fa dos cursos va haver de demanar ampliació de ràtio per tal d'acollir-ne 96. Els motius d'aquesta reducció es troben en què molts pares tenen problemes econòmics i els cuiden ells mateixos o algun familiar, altres marxen de Solsona i alguns tornen al seu país d'origen. A més, al 2008 es va obrir una tercera escola, fet que també ha comportat una major distribució dels nens. També, el servei de guarderia i el de menjador s'han vist afectats per aquesta situació, ja que actualment només es queden 5 nens al menjador mentre que fa dos anys n'hi havia 20.¹³⁰

Referent a l'escola obligatòria, una de les escoles de primària de la ciutat ha incrementat tant el nombre d'alumnes com de docents d'ençà d'aquests últims anys. Així, fa set anys hi havia 35 docents i 500 alumnes mentre que actualment té 50 docents i 590 alumnes. Des de l'obertura d'una nova escola fa tres anys, la xifra d'alumnes s'ha estabilitzat, ja que aquests s'han repartit entre més escoles. Tot i així, d'ençà de la crisi s'ha produït una disminució del volum d'alumnes que utilitzen el servei de guarderia mentre que el volum que es queden a menjador s'ha mantingut.¹³¹

¹²⁸ Entrevista a la tècnica del Telecentre del Solsonès, Paloma Hernández, 18-09-2009

¹²⁹ Entrevista a la llevadora del Centre Sanitari del Solsonès, Encarna Santaulària, 8-10-2009

¹³⁰ Entrevista a la directora de l'Escola Bressol, Conxita Macià, 21-09-2009

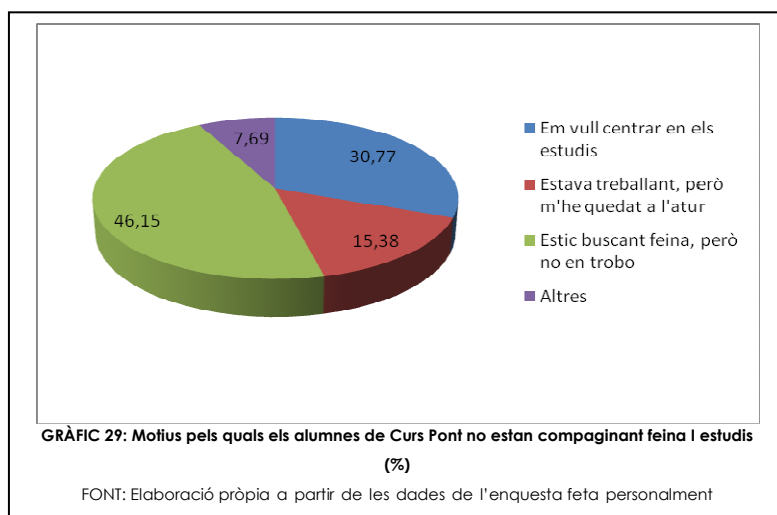
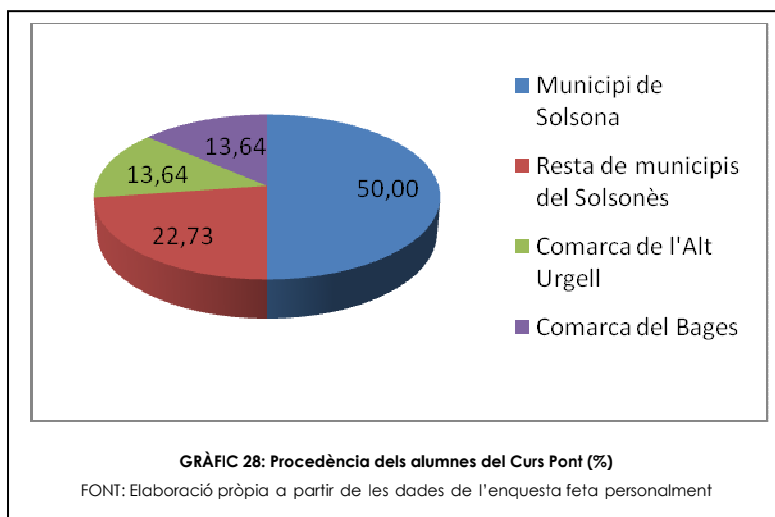
¹³¹ Entrevista a la directora de l'Escola Setelsis, Roser Fons, 21-09-2009

A més, les escoles veuen que algunes famílies tenen més dificultats per adquirir el material escolar i els llibres, fet que tant algunes escoles d'educació primària com de secundària estan realitzant alguns projectes de reutilització de llibres. Malgrat tot, l'escolarització fins als 16 anys és obligatòria, fet que per aquestes escoles no suposa una reducció significativa del nombre d'alumnes enmig d'aquesta crisi.

Pel que fa a l'educació post - obligatòria, els centres de la comarca que ofereixen cicles formatius han incrementat el volum d'alumnes d'ençà de la crisi, ja que moltes persones han cregut oportú millorar o ampliar la seva formació per tal de poder tenir un futur més pròsper.

Així, mitjançant els resultats d'una enquesta dirigida a la població que cursa algun cicle formatiu a la comarca, s'han pogut extreure algunes conclusions molt significatives. (Vegeu l'ANNEX)

Referent al Curs Pont, que és la formació per accedir a cicles formatius de grau superior, enguany aquest té més de 20 alumnes matriculats. Així, mitjançant els resultats d'una enquesta, s'ha pogut saber que més del 70% del alumnes són homes mentre que només hi ha un 30% de dones, l'edat dels

quals està compresa entre 17 i 20 anys. Pel que fa a la seva procedència, aquesta és molt diversa, encara que la meitat tenen la seva residència habitual a Solsona. Més del 85% dels alumnes, que estan fent el Curs Pont, van tenir com a motivació a l'hora de cursar-lo realitzar un cicle

formatiu mentre que només un 9% ho va fer perquè es van quedar a l'atur, tot i que no cobren cap prestació. Finalment, tot i que la majoria havien treballat abans de cursar-lo, més del 59% no estan compaginant feina i estudis per diversos motius, tal i com es veu al gràfic.

Finalment, el Centre de Formació per a adults, que ofereix formació de tot tipus des del Graduat en educació secundària fins a formació més especialitzada en idiomes o informàtica, també ha incrementat notablement el seu nombre d'alumnes, ja que d'ençà de la crisi moltes persones han tornat a estudiar per tal de poder assolir una millor sortida professional al món laboral.¹³²

7.5. La població de Solsona

Alguns solsonins també s'han vist afectats per aquesta crisi, fet que ha comportat que algunes persones canviessin els seus hàbits i, per tant, reduïssin el seu consum, fenomen que, com a resultat, ha afectat tot el teixit empresarial de la comarca. Tot i així, també hi ha altres persones que la seva economia no s'ha vist modificada per aquesta situació, però en canvi també han modificat els seus costums.

Mitjançant els resultats d'una enquesta dirigida a una mostra dels solsonins i realitzada en diferents sectors de la societat, s'han pogut extreure algunes dades molt interessants, com per exemple, que més del 70% dels enquestats coneixen persones que tenen dificultats per pagar la hipoteca i que més 35% consideren que el principal causant d'aquesta crisi ha estat el govern. (Vegeu l'ANNEX)

8. PERSPECTIVES GENERALS DE FUTUR

Davant aquesta situació econòmica actual, alguns experts s'estan plantejant quins seran els sectors econòmics del futur que crearan nous llocs de treball. Dos dels més importants són:

- El sector de les comunicacions i la informació

Cada vegada més la societat actual és més desenvolupada, fet que significa que el sector serveis tingui un paper molt destacat, ja que el grau de benestar de les persones està estretament relacionat amb l'accés a un conjunt de serveis. D'aquesta manera, aquest desenvolupament implica que la gran majoria de la població en el futur estarà ocupada en aquest sector, dels quals els més importants seran els serveis relacionats amb la informació i comunicació i els d'atenció a les persones (turisme,

¹³² Tertúlia del programa el Vermut de Ràdio Solsona, 18-10-2009

educació, sanitat, atenció social, etc). Així, cal impulsar aquests sectors, però perquè generin ocupació cal no cometre com una manca d'infraestructures en l'àmbit de les telecomunicacions o la falta de professionals qualificats.

- El sector energètic i del medi ambient

En els darrers últims anys, el model de l'economia s'ha centrat en els combustibles fòssils, però aquests tenen dos grans inconvenients: les seves reserves són limitades i necessiten la combustió, la qual genera molts residus que són difícils d'eliminar i molt perjudicials per les persones. És per això que cal impulsar aquelles energies que no la necessitin, és a dir, les energies renovables com l'energia eòlica o hidràulica. D'aquesta manera, això comportaria un increment de les instal·lacions energètiques i, per tant, la creació de noves empreses i llocs de treball en aquest sector acompanyat d'un canvi en els hàbits per tal de reduir la quantitat d'energia que consumeix la societat mundial, xifra que actualment arriba als 200 bilions de kcal/dia.¹³³

Finalment, un cop passada aquesta crisi el fenomen de la globalització tornarà a aparèixer, ja que en aquests últims dos anys les mesures proteccionistes i el nacionalisme polític han fet plausible un alentiment d'aquest fenomen.¹³⁴

9. PERSPECTIVES DE FUTUR A SOLSONA

Davant aquesta situació econòmica, alguns organismes i entitats estan intentant trobar possibles solucions a aquesta crisi.

Pel que fa al teixit empresarial, des de l'àrea de promoció econòmica del Consell Comarcal i del Telecentre del Solsonès, s'està incentivant l'esperit emprenedor per tal que les persones de la comarca comencin la seva pròpia empresa, ja que des del Consell Comarcal s'ofereix assessorament en qualsevol procés de la creació d'una empresa i referent al Telecentre s'ofereixen espais i material a baix cost. Així, mitjançant la creació de noves empreses es poden generar nous llocs de treball i riquesa. També, un altre aspecte que s'està fomentant és el teletreball, ja que pot comportar que molts professionals visquin a la comarca i treballin mitjançant les TIC, fet que implica que cal millorar les infraestructures i les comunicacions del territori.¹³⁵

¹³³ MAJÓ, Joan: "No m'ho crec" – Pàg. 67 - 108

¹³⁴ SÁNCHEZ, Rosa María: "Ignacio Fernández Toxo: Cal substituir acomiadaments per reduccions de jornada", El Periódico, 8-11-2009

¹³⁵ Entrevista a la tècnica de l'àrea de promoció econòmica del Consell Comarcal, M. Goretti Sala i de la tècnica del Telecentre del Solsonès, Paloma Hernández, 8-08-2009 / 18-08-2009

Un altre dels eixos en els quals s'està treballant recentment des de diversos organismes públics i entitats, com l'Ajuntament de Solsona, és el turisme, ja que és un sector econòmic que no s'ha explotat gaire en els últims anys i que en el futur pot suposar una font de riquesa molt important pel territori. Així, des del 2009 s'ha iniciat un Pla director turístic per tal de promocionar la zona en diversos segments de la societat, un dels quals són les persones de l'àrea metropolitana de Barcelona.¹³⁶ També, la Cambra de Comerç de Lleida ha publicat un estudi sobre el turisme a la comarca, en el qual es mostren les mancances i les virtuts del territori en aquest àmbit, ja que una de les majors virtuts és que és una zona poc explotada que disposa d'uns recursos naturals i rurals molt importants com la Vall de Lord i la capital, Solsona. Tot i així, un dels seus majors defectes és que no disposa de cap marca unificadora que la identifiqui.¹³⁷ Per tant, a partir d'aquest estudi cal millorar els aspectes negatius i explotar les virtuts del territori.

Un altre estudi molt important que s'ha realitzat sobre la comarca és el Pla d'acció integral del Solsonès realitzat per una associació cultural, el qual és el resultat del Projecte Investigació –Acció– Participativa, que és una metodologia d'investigació que permet la implicació de les persones del territori.¹³⁸ Un dels seus trets més significatius és que es tenen en compte totes les dimensions que defineixen actualment la comarca, la qual es divideix en dues zones: la nord i la sud, incloent Solsona a la darrera. Pel que fa a les propostes relacionades amb l'economia, algunes de les més importants són el foment del teletreball, la promoció de l'economia dels diversos municipis, la millora de la competitivitat dels sectors econòmics del Solsonès i la incentivació de la formació contínua.¹³⁹

Per tant, algunes de les perspectives de la comarca a llarg termini poden ser el turisme, el teletreball i l'especialització de les empreses i els treballadors en determinats productes.

10. CONCLUSIONS I PROPOSTES DE MILLORA

Una de les principals conclusions que he extret en la realització d'aquest treball és que el teixit econòmic de Solsona està greument afectat per la crisi, fet que confirma la hipòtesi inicial del projecte. És per aquest motiu, que els organismes de la ciutat i de la comarca han creat un Pla d'Emergència Social dirigit a totes aquelles persones afectades per aquesta situació econòmica i també han creat una comissió, en la qual s'engloben totes les institucions i associacions tant privades com públiques de la comarca per tal de restablir el

¹³⁶ Entrevista a la tècnica de l'Oficina de Turisme de Solsona, Trini Tià, 21-07-2009

¹³⁷ Cambra de Comerç de Lleida, "Reptes i oportunitats per al turisme de les comarques lleidatanes: Solsonès".

¹³⁸ Entrevista a l'associació l'Arada, Marina Puigpelat, 2-08-2009

¹³⁹ PAI del Solsonès, Volum II

teixit econòmic i social del Solsonès. Un dels fets que evidencia aquesta greu situació és l'elevada xifra d'aturats, ja que l'última dada publicada arriba a 751 persones aturades.

Tot i així, la gran majoria d'aquestes actuacions tenen com a finalitat pal·liar els efectes més immediats de la crisi. És per aquest motiu que cal esbrinar possibles sortides a aquesta situació que comportin riquesa per la comarca a llarg termini així com també nous llocs de treball i empreses. Malgrat que s'estan impulsant alguns projectes com el Pla director turístic, encara queda molta feina per a fer per tal d'obtenir un teixit econòmic i productiu estable i fort davant futures crisis.

Així, des del meu punt de vista, crec que algunes possibles vies de futur per tal d'enfortir els sectors econòmics de la ciutat serien les següents:

- Referent al sector primari, aquest no s'ha vist greument afectat per la crisi, però ja fa temps que està immers en una crisi profunda del mateix sector. Tot i així, en un àmbit més nacional, caldria establir uns preus mínims per cada producte i reestructurar la seva normativa per tal que s'adapti a les noves circumstàncies del mercat.
- Pel que fa al sector secundari (indústria i construcció), seria molt beneficiós que les empreses que s'instal·lessin a la comarca fossin de capital autòcton, ja que això evitaria que en temps de crisi es deslocalitzessin. A més, caldria que les empreses s'especialitzessin en productes de valor afegit, fet que comportaria la necessitat que els treballadors incrementessin la seva especialització i, per tant, haurien d'incrementar la seva formació.

En el sector de la construcció caldria fer previsions de mercat per tal d'equilibrar el nombre d'habitatges construïts amb la demanda d'aquests a fi d'evitar acumulacions d'estocs com l'actual.

- En el sector terciari, sobretot, en el turisme, caldria crear una marca comarcal a partir de la qual es pogués promocionar la comarca d'una forma conjunta per tal que els turistes la identifiquessin amb tot un conjunt d'aspectes característics d'aquesta com el món rural. També, seria molt beneficiós per la comarca promocionar els productes artesanals i ecològics que s'hi produeixen.

Finalment, aquest treball m'ha servit per aprendre que les crisis poden ser moment de reflexió i de canvis, ja que ens permeten detectar els errors i buscar possibles solucions a aquests. Així, tal i com deia Albert Einstein "La crisi és la millor benedicció que pot afectar persones i països perquè les crisis comporten progressos".¹⁴⁰

¹⁴⁰ Cita textual de l'article EINSTEIN, Albert: "Las crisis según Albert Einstein"

Un cop donat per acabat aquest treball, se m'acudeixen moltes preguntes sobre aquest tema que per falta de temps no hi he pogut aprofundir, com per exemple:

- o Què faran el 2010 les empreses que estan en ERO?
- o Quines actuacions desenvoluparan els organismes públics per tal d'enfortir el teixit econòmic de la comarca a mig i a llarg termini?
- o Quines seran les xifres d'atur de Solsona durant els primers mesos del 2010?

11. AGRAÏMENTS

És evident que sense l'ajuda i la col·laboració de moltes empreses, organismes i persones de Solsona i la comarca, no hagués estat possible la realització d'aquest treball. És per aquest motiu, que m'agradaria donar les gràcies a totes les persones i empreses que m'han rebut obertament i m'han ofert informació en tot moment: Xavier Jounou (alcalde de Solsona), l'empresa EGO Appliance Controls, l'empresa Filsmi, Caixa Catalunya, l'empresa Tradema, Autocars Tarrés, Oficina de Turisme Comarcal del Solsonès, Viatges Montse, Immobiliària Immostudi Solsona, Transports Vilà-Prat, Transports Transcolisa, Constructora de Solsona, Construccions Mangas i Fills, La Caixa, l'empresa SIMET, Cambra de Comerç, Oficina de Turisme de Solsona, l'empresa Tèxtil d'Olius, Comissions Obreres, Cedricat, Telecentre del Solsonès, Associació Empresaris del Solsonès, Ramon Sala (alcalde d'Olius), Unió de Botiguers, Hotel Sant Roc, La Cotillaria, Forn de Sant Joan, Hotel Gran Sol, Forn Cal Camps, Esperança Espar (arquitecte), Jutjat de Solsona, Immobiliària Casa Andreu, Carnisseria l'Espetec, Rossend Mujal (advocat), Moda Gaudí, Candi Pujol (advocat), Carnisseria Can Solvi, Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, Estació d'esquí El Port del Compte, Decser, Unió de Pagesos, Berta Sarri (arquitecte), Mobles BGV, Càmping El Solsonès, l'empresa F.Y.T.I.S.A, Escola Bressol, Treball temporal Olympia, CEIP Setelsis, Gremi d'Hostaleria i Restauració, Davesas, Associació Cultural l'Arada, Encarna Santaulària (llevadora), Centre d'Esport Espaigna, Tallers Serena, Tallers Sampons, Mobles Nosàs, Creu Roja, Teca-Teca, La Carmanyola, Perruqueria Nuri, Centre de bellesa l'Estètica, Ràdio Solsona, Martí Abella (alcalde accidental de Solsona), Institut Francesc Ribalta, Escola de Capacitació Agrària del Solsonès, Arrels, Moda Valentí, Pastisseria El Passeig, Barberia Joan i Ajuntament de Solsona.

Finalment, volia donar les gràcies, d'una manera especial, a M.Goretti Sala de l'àrea de promoció econòmica del Consell Comarcal, a Miquel Gútierrez de la UGT i a Alícia Torrent dels serveis socials de l'Ajuntament de Solsona per la seva col·laboració constant en la

realització del treball així com també als professors de l'institut Francesc Ribalta que m'han ofert la seva ajuda en el transcurs del projecte.

12. BIBLIOGRÀFIA

Llibres

- ✓ AMAT, Orió: *Eufòria i Pànic*, Bresca.
- ✓ ARÓSTEGUI, J [et al]: *Història del Món Contemporani*, Vicens Vives.
- ✓ MAJÓ, Joan: *No m'ho crec*, La Magrana
- ✓ NIÑO BECERRA, Santiago: *El crash del 2010*, Los Libros de Lince.
- ✓ OLIVER, Josep: *Anuari Econòmic Comarcal 2008*.
- ✓ PIGEM, Jordi: *Bona Crisi. Cap a un món postmaterialista*, Ara Llibres.
- ✓ TAMAMES, Ramón: *Para salir de la crisis global*, Edaf.

Articles de diaris i revistes

- ✓ “Cumbre internacional del G-20”, Cincodías. com, 15-11-2009
- ✓ EINSTEIN, Albert: “Las crisis según Albert Einstein”
- ✓ “ El Banco Mundial alerta del contagio de la crisis financiera en el mundo en vías de desarrollo”, Infolatam, 9-10-2008
- ✓ “El BCE baja los tipos de interés al 1% e inyecta más dinero para superar la crisis”, El País, 7-05-2008
- ✓ El Plan Paulson i las dudas que genera”, Observatori Econòmic de l'Amèrica Llatina, 26-09-2008.
- ✓ ESTANY, Ramon “La Generalitat oferirà formació per a les treballadores de Remco”, Celsona, 22-05-2009
- ✓ ESTANY, Ramon “Tradema vol obrir mercats per recuperar la producció”, CELSONA, 12-06-2009.
- ✓ Estudi sectorial del DKB, número 126, 13-07-2007
- ✓ GRAÑA, Alberto, “La gran banca nord-americana en el seu laberint”, 25-03-2008.
- ✓ JIMÉNEZ, Antonio: “LA crisis elevará el paro al 20% a España, la mayor tasa de la OCDE”, El País, 17-09-2009
- ✓ JÍMENEZ BOTÍAS, Max, “Bancs i caixes es bolquen a captar dipòsits dels seus clients”, El Periódico, 11-10-2007.

- ✓ “La crisis inmobiliaria causa el cierre de 55.000 agencias en dos años”, La Vanguardia, 23-03-2009
- ✓ MISSÉ, Andreu: “La Zona Euro acorda un pla de rescat per a reactivar el sistema financer”, El País, 13-10-2008
- ✓ MONTANER, Josep M. “Els treballadors de REMCO es manifesten contra el tancament anunciat per la direcció de l’empresa”, Celsona, 03-04-2009
- ✓ MONTANER, Josep.M “Els treballadors de REMCO no tiren la tovallola i continuen defensant la factoria de Solsona”, CELSONA, 03-04-2009
- ✓ “Montilla admet que “no sabem què durarà la crisi”, E - notícies, 16-07-2008.
- ✓ NADEU, Ferran: “Els APIS preveuen tancaments per la forta caiguda de vendes”, El Periódico, 18-09-2007
- ✓ PAPELL, Antonio: “Cumbre a Washigthon: El grupo de los 20 se prepara para una jornada intensiva”, EcoDiario, 14-11-2008.
- ✓ “Remco tanca les portes a Solsona deixant 98 treballadors a l’atur”, Celsona, 13-03-2009
- ✓ ROMERO, Antonio:”El Fondo de Garantía de Depósitos será aumentado por la Unión Europea”, 13-10-2008
- ✓ SÁNCHEZ, Rosa María: Ignacio Fernández Toxo: Cal substituir acomiadaments per reduccions de jornada”, El Periódico, 8-11-2009
- ✓ SEPÚLVEDA, Rosario: “Los expedientes de regulación se disparan en 2008”, Finanzas, 18-10-2008
- ✓ Servei de Premsa del Consell Comarcal del Solsonès, “El Consell cita el màxim responsable de REMCO a Espanya per tractar el tancament de la planta de Solsona, Celsona, 20-03-2009.
- ✓ SÉRVULO. J. “Los expedientes de regulación se multiplican por cinco hasta marzo”, El País, 20-06-2009
- ✓ “Trichet rebaja la previsión del crecimiento para la Zona Euro y aumenta la de la inflación”, El País, 4-9-2008.
- ✓ VEIGA, Francisco:”Final de la societat de baix cost”, El Periódico, 31-01-2008
- ✓ VIVES, Xavier: España contra la crisis financiera, El País, 28-09-2008

Pàgines web

Són les que estan esmentades dins al treball.

Fotografies

Les fotografies de les portades són de l'arxiu personal.

